

DAGSORDEN Fylkesutvalget d. 24-04-2025

Mødedato Torsdag d. 24. april 2025 kl. 11:30

Mødested Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
PS 68/2025 Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 8. april 2025.....	4
PS 69/2025 Fylkeskommunens klimagassregnskap for 2024.....	5
PS 70/2025 Finansforvaltning i Rogaland fylkeskommune 2024.....	27
PS 71/2025 Regnskap og årsmelding 2024 - Tannhelse Rogaland FKF.....	38
PS 72/2025 Rogaland fylkeskommunes årsregnskap og årsmelding 2024.....	43
PS 73/2025 Søknad om midlertidig fritak fra fylkeskommunale verv - Reid Ivar Bjorland Dahl, Krf	53

Møteinncalling

Utvalg: Fylkesutvalget

Møtested: Fylkeshuset, fylkesutvalgssalen, Ankerkvartalet

Dato: 24.04.2025

Tidspunkt: 11:30 -16:00

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Forfall meldes harald.eide.ellingsen@rogfk.no.

Dersom det er aktuelt med habilitetsvurdering må man melde fra om dette tidlig, slik at det blir tid til å innhente en juridisk vurdering.

Ole Ueland

Fylkesordfører

Harald Eide Ellingsen

Utvalgssekretær

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2024/7816-17

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 8. april 2025

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
68/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Protokoll fra fylkesutvalgets møte 8. april 2025

Sammendrag

Fylkesordførers innstilling

Protokoll fra fylkesutvalgets møte 8. april 2025 godkjennes.

Ole Ueland

fylkesordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/27460-1

Saksbehandler: Erlend Kjærnsrød

Avdeling: Klima og energi

Fylkeskommunens klimagassregnskap for 2024

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
69/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget
24/2025	29.04.2025	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Metodenotat Klimagassregnskap 2024

Sammendrag

Fylkesdirektøren legger i denne saken frem klimagassregnskap for Rogaland fylkeskommunes virksomhet og aktiviteter i 2024.

Kollektivtransport med buss, hurtigbåt og ferje utgjør til sammen 72,7 prosent av de kartlagte utslippene i 2024. De kartlagte utslippene fra fylkeskommunal bygging av fylkesveginfrastruktur er beregnet til 18,3 prosent av de samlede utslippene fra fylkeskommunens virksomhet.

For det geografiske området Rogaland er det, i likhet med tidligere år, utslippssektoren industri, olje og gass som står for størstedelen av klimagassutslippene, etterfulgt av jordbruk, sjøfart og veitrafikk. I Rogaland som geografisk område gikk utslippene ned med 2,6 prosent fra 2022 til 2023.

Fylkesdirektørens innstilling

Klimagassregnskapet for 2024 tas til orientering og brukes som grunnlag for arbeidet med klimabudsjettet som legges fram i forbindelse med økonomiplan og årsbudsjett høsten 2025.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Rune Thele

samfunnsdirektør

Bakgrunn for saken

Siden 2021 har fylkesdirektøren utarbeidet årlige klimagassregnskap for Rogaland fylkeskommunes virksomhet og aktiviteter. I tråd med FT-sak 4/25 *Økonomiplan 2026-2029 - plan for gjennomføringen (årshjul)* legges klimagassregnskapet for 2024 frem for fylkesutvalget og fylkestinget i april måned.

Problemstilling

Hvordan har utviklingen i utslipp for Rogaland fylkeskommune og Rogaland fylke utviklet seg i 2024?

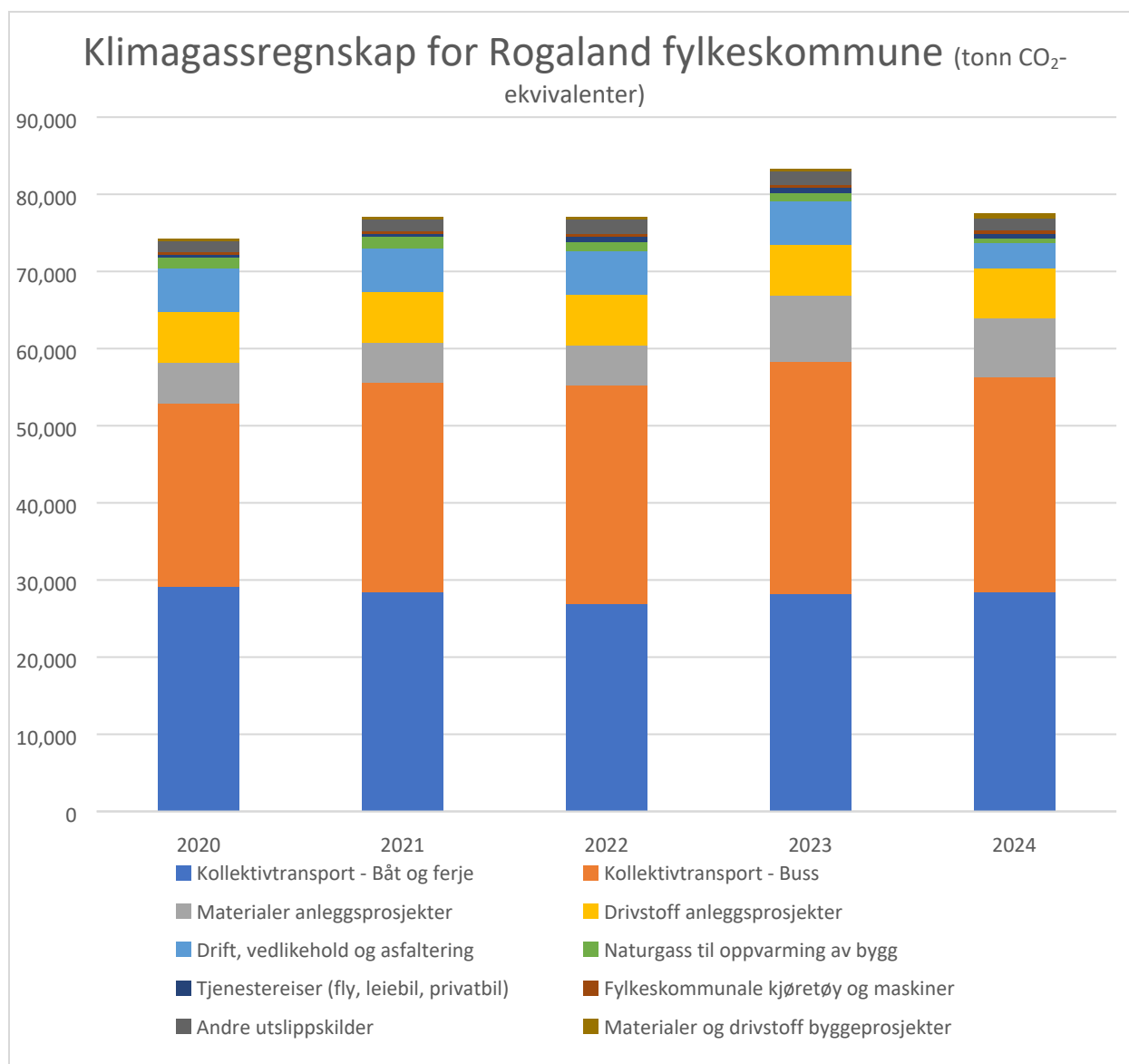
Saksopplysninger

Klimagassregnskapet for Rogaland fylkeskommune omfatter klimagassutslipp fra egen drift og fra virksomhet som utføres av andre på oppdrag fra fylkeskommunen, som for eksempel kollektivtransport og bygging, drift og vedlikehold av veginfrastruktur. Metoden for utarbeidelse av klimagassregnskapet er dokumentert i et eget metodenotat og skal sikre sammenlignbarhet i fremtidige regnskap, slik at status for utslippsreduksjon kan følges fra år til år.

Klimagassregnskapet gjør det mulig å vite hvor fylkeskommunen kan jobbe for å redusere klimagassutslipp, og er et hovedgrunnlag for klimabudsjettet som er en del av fylkeskommunens økonomiplan. Klimabudsjettet skal se klimaeffekter og kostnader i sammenheng for å legge til rette for effektive og mest mulig kostnadseffektive utslippsreducerende tiltak i fylkeskommunens virksomhet. Ved å føre klimagassregnskapet over flere år, kan man se om planlagte utslippskutt faktisk blir realisert.

Fylkeskommunens klimagassregnskap bygger på [GHG-protokollen for virksomheter](#) som deler utslipp opp i tre kategorier, også kjent som «scopes».

- Scope 1 er direkte utslipp fra enheter som eies eller styres av fylkeskommunen, som for eksempel kjøretøy og maskiner.
- Scope 2 er indirekte utslipp fra produksjon av innkjøpt varme og elektrisitet.
- Scope 3 er indirekte utslipp hos andre aktører som følger av fylkeskommunale aktiviteter, som for eksempel drift av kollektivtransport, produksjon og transport av innkjøpte varer og tjenester, tjenestereiser, avfallsforbrenning og fylkeskommunal bygge- og anleggsvirksomhet.

Figur 1 Klimagassutslipp fra Rogaland fylkeskommunes virksomhet 2020-2024.

En detaljert oversikt over beregnede utslipp for 2024 sammenlignet med utslipp for 2023 og referanseåret 2020 er presentert i **Error! Reference source not found..**

Utslipp i tonn CO ₂ -ekvivalenter	2020	2023	2024
Scope 1			
- Lette kjøretøy	135,0*	195,2	185,4
- Tunge kjøretøy	120,2*	119,0	131,4
- Traktorer	90,5*	73,0	60,0
- Anleggsmaskiner	53,4*	37,2	43,2
- Naturgass	1 466,3	1 059,9	624,3
- Biogass	1,4	1,1	1,6
Scope 2			
- Elektrisitet, markedsbasert metode	0,0	0,0	0,0
- Elektrisitet, lokasjonsbasert metode	430,2	774,9	752,8
- Fjernvarme	0,1	0,3	0,4
- Nærvarme	21,2	27,8	27,3
Scope 3			
- Kollektivtransport - Båt og ferje	29 154,3	28 138,3	28 447,1
- Kollektivtransport - Buss	23 787,7	30 164,9	27 846,0
- Drivstoff anleggsprosjekter	6 609,8*	6 609,8	6 500,8
- Materialer anleggsprosjekter	5 208,0*	8 611,4	7 628,0
- Drivstoff drift, vedlikehold og asfaltering	2 711,4*	2 711,4*	2 568,4
- Materialer drift, vedlikehold og asfaltering	2 938,2*	2 938,2*	699,7
- Materialer og drivstoff byggeprosjekter	245,7*	245,7	613,2
- Arkeologiske utgravninger	45,7	43,1	30,5
- Tjenestereiser med fly	93,7	430,6	427,9
- Tjenestereiser med egen bil	144,0	156,2	143,8
- Leiebiler	37,6	15,4	13,0*
- Ansattes reiser til og fra arbeid i egen bil	370,3*	331,6*	282,8*
- Restavfall til forbrenning	350,3*	421,3	365,1
- Rammeavtale møbler	148,6*	148,6*	141,4
Totalt kartlagte utslipp	74 015,1	83 106,4	77 392,7

Tabell 1 Klimagassutslipp fra Rogaland fylkeskommunes virksomhet og aktiviteter 2020, 2023 og 2024

Utslippene som er merket med en stjerne indikerer et usikkert anslag eller ufullstendig tallgrunnlag.

UTDYPENDE STATISTIKK

Egne kjøretøy, traktorer og anleggsmaskiner

Utslippskilden «Lette kjøretøy» omfatter personbiler og varebiler som eies/leases av fylkeskommunen. Utviklingen i tabellen under viser at fylkeskommunen beveger seg gradvis mot større innslag av nullutslippskjøretøy.

Drivstofftype	2020	2022	2023	2024
Bensin/diesel	102	124	118	109
Hybrid	6	13	13	12
Elektrisk	16	44	51	59
Totalt	124	181	182	180
<i>Andel kjøretøy nullutslipp</i>	<i>12,9 %</i>	<i>24,3 %</i>	<i>28,0 %</i>	<i>32,8 %</i>
Kjørte km fossil	798 293	1 056 215	1 136 717	1 088 684
Kjørte km hybrid	66 957	101 875	144 372	129 699
Kjørte km elektrisk	104 228	218 378	274 656	353 905
Kjørte km totalt	969 477	1 376 468	1 555 745	1 572 288
<i>Andel kjørte km nullutslipp</i>	<i>10,8 %</i>	<i>15,9 %</i>	<i>17,7 %</i>	<i>22,5 %</i>

Estimatene er usikre for flere av kjøretøyene, særlig for 2020 hvor estimater for kjøring er basert på historiske gjennomsnittlige kjørelengder.

Når det gjelder minibusser og andre tunge kjøretøy og maskiner er alle per i dag dieseldrevne.

Naturgass

Det arbeides videre med å fase ut bruk av naturgass til oppvarming, i tråd med fylkeskommunens vedtatte eiendomsstrategi. Tre videregående skoler har gått over fra naturgass til biogass i løpet av 2024. Av de elleve lokasjonene som brukte

naturgass til oppvarming i 2020, er det bare fem av dem som fortsatt bruker naturgass ved utgangen av 2024. De andre seks har gått over til enten biogass eller fjernvarme.

Elektrisitet

Bruk av elektrisk kraft gir ingen klimagassutslipp, men produksjon av kraft basert på fossile energikilder kan gi utslipp. I henhold til GHG-protokollen oppgis utslipp fra fylkeskommunens elektrisitetsbruk både etter markedsbasert og lokasjonsbasert metode. Med kjøp av opprinnelsesgarantier for fornybar kraft blir utslippsfaktoren i markedsbasert metode satt til 0. Fylkestinget har vedtatt at fylkeskommunen fra og med 2025 ikke lenger skal kjøpe opprinnelsesgarantier for strømmen. Uten opprinnelsesgarantier ville de markedsbaserte utslippene i 2024 blitt beregnet til 30 061,4 tonn CO₂-ekvivalenter. Samtidig gir ikke dette et riktig bilde av klimaavtrykket ved den strømmen som faktisk finnes i norske stikkontakter, som i stor grad stammer fra norsk vann- og vindkraft. Den fysiske strømmiksen (og tilhørende klimaavtrykk) er lik uavhengig av om man kjøper opprinnelsesgarantier eller ikke.

Lokasjonsbasert metode tar utgangspunkt i NVEs klimadeklarasjon for fysisk levert strøm som beregner et gjennomsnittlig klimaavtrykk ved den strømmen som faktisk blir brukt i Norge i løpet av et år, enten den er produsert i Norge eller importert fra utlandet. Beregnede utslipp fra bruk av elektrisitet i et gitt år kan gå opp, selv om strømforbruket reelt har gått ned, for eksempel hvis man har importert mer strøm fra fossil produksjon i utlandet. Utslippene fra strømforbruk i klimagassregnskapet kan dermed ikke brukes direkte for å måle for eksempel energieffektivisering. Fylkeskommunens samlede forbruk av elektrisitet er vist i tabellen nedenfor, sammen med beregnet utslipp for hvert år.

År	Samlet strømförbruk i fylkeskommunen	NVEs klimadeklarasjon for fysisk levert strøm	Beregnete utslipp fra fylkeskommunen
2020	53 776 667 kWh	8 g/kWh	430,2 tonn CO ₂ -ekv
2021	52 545 729 kWh	11 g/kWh	578,0 tonn CO ₂ -ekv
2022	52 255 362 kWh	19 g/kWh	992,9 tonn CO ₂ -ekv
2023	51 662 361 kWh	15 g/kWh	774,9 tonn CO ₂ -ekv
2024	50 185 917 kWh	15 g/kWh*	752,8 tonn CO ₂ -ekv

*Klimadeklarasjonen for 2024 er ennå ikke publisert per mars 2025, og tallene for 2023 er derfor lagt foreløpig til grunn.

Kollektivtransport

Reduksjonen i utslipp fra bussdrift fra 2023 skyldes primært lavere drivstofforbruk hos operatørene. I årene framover vil utslippsfritt materiell tas i bruk i flere av kontraktene, både for buss og sjøtransport. De store utslippsreduksjonene vil ikke komme før nye kontrakter starter opp. For eksempel vil klimagassregnskapene fra og med 2026 vise betydelig utslippsreduksjon for busser som følge av nullutslippsbusser i den nye Nord-Jæren-kontrakten.

Anleggsprosjekter

Klimagassregnskapet inkluderer utslipp fra drivstofforbruk og materialforbruk (asfalt, stål, betong osv.) i fylkeskommunal utbygging av veginfrastruktur. Materialbruken er noe bedre kartlagt for 2024 enn for 2023, men oversikten er ikke komplett. De reelle utslippene fra denne utslippskilden er derfor noe underestimert. Utslippene fra materialbruk i prosjektene er fra og med i år fordelt jevnt utover den perioden et prosjekt er under bygging for å unngå urimelige svingninger fra år til år avhengig av hvilken fase ulike prosjekter befinner seg i.

Arealbruksendringer

Arealbruksendringer som for eksempel nedbygging av skog og myr fører til klimagassutslipp. Slike utslipp fra fylkeskommunale utbyggingsprosjekter er for første gang estimert i årets klimagassregnskap. Netto utslippseffekt fra arealbruksendringer er summen av karbon som frigis til atmosfæren fra jord, skog og annen biomasse når et areal bygges ned, og i tillegg effekten av tapt evne til å ta opp karbon fra atmosfæren på det aktuelle arealet så lenge det er bebyggt.

NIBIO har utviklet en klimagasskalkulator for arealbrukssektoren som kan brukes for å beregne klimagassutslipp fra ulike typer arealbruksendringer. Denne kalkulatoren er brukt til å lage estimater for klimagassutslippene fra arealbruksendringer i fylkeskommunale anleggsprosjekter som har vært under bygging i løpet av 2024. Resultatene er gjengitt i tabellen nedenfor. I tillegg til klimagassutslipp er det gjengitt antall dekar nedbygd av ulike relevante arealtyper. Klimagassutslippene er i kalkulatoren beregnet ut fra analyseperioder på 5, 20 og 75 år. De største utslippene skjer innenfor de første fem årene etter at arealet har fått endret bruk. Fra 20 til 75 år er det hovedsakelig redusert evne til karbonopptak (for eksempel skog som ikke er der lenger) som bidrar til økte nettoutslipp.

Tidshorisont	Klimagassutslipp (tonn CO₂-ekv)
5 år	12 228,5
20 år	13 732,4
75 år	15 370,6
Arealkategori	Antall dekar nedbygd areal
Beite – ekstensivt	86,1
Beite – intensivt	23,3
Dyrket mark	56,8
Myr	5,0
Vann	20,1
Skog	116,9
<i>Totalt</i>	<i>308,2</i>

Utslippene fra arealbruksendringer kan ikke direkte sammenlignes med utslippene i det øvrige klimagassregnskapet, blant annet fordi utslipp fra arealbruksendringer ikke er utslipp per år, slik som i det ordinære klimagassregnskapet. Til sammenligning har [NIBIO tidligere beregnet](#) at arealbruksendringer i det geografiske området Rogaland i perioden 2010-2020 førte til et samlet utslipp på om lag 375 000 tonn CO₂ totalt sett over tiårsperioden.

Mellom 80 og 85 prosent av disse utslippene stammer fra to anleggsprosjekter som har vært under bygging i 2024. Dette skyldes i stor grad at disse to prosjektene medfører nedbygging av henholdsvis 35,5 og 46,6 dekar med skog. Ingen av de andre prosjektene har utslipp i en femårshorisont som overstiger 400 tonn CO₂-ekvivalenter.

Byggeprosjekter

I 2023 og 2024 ble det levert klimagassregnskap for utbyggingene på hhv. Hetland vgs. og Godalen vgs. Disse regnskapene omfatter utslipp fra både materialproduksjon og byggefase, men i tillegg beregnede utslipp fra utskiftninger gjennom byggets levetid og fra avfallshåndtering ved endt levetid. Det er jobbet bevisst i prosjektene med å redusere klimaavtrykket, og de beregnede klimagassutslippene fra Hetland og Godalen ligger hhv. 35,9 % og 24,2 % under utslippene fra et tilsvarende referansebygg.

Samlet energibruk i fylkeskommunale bygg

Generelt er energibruken i fylkeskommunens bygg relativt lav sammenlignet med tilsvarende gjennomsnittsbygg av samme kategori og byggeår. Samlet sett var gjennomsnittlig beregnet energibruk i alle de videregående skolene og fylkeshuset i 2024 på 104,5 kWh per kvadratmeter, som er en svak økning fra 2023. Byggteknisk forskrift TEK17 har krav om at energibruk i nye skolebygg ikke skal overstige 110 kWh/m² per år. Ingen av skolebyggene bruker mer energi enn 185 kWh/m² per år.

Tabellen nedenfor inneholder en oversikt over energibruk per kvadratmeter i ulike fylkeskommunale bygg i 2023 og 2024, samt en fargevurdering av energibruken

sammenlignet med et gjennomsnittsbygg av samme type og byggeår. Jo mørkere farge, jo større avvik er det fra gjennomsnittet. Grønt innebærer lavere energibruk i fylkeskommunens bygg enn et gjennomsnittsbygg.

Lokasjon	kWh/m ² 2023	Avvik fra gjennomsnitts- bygg 2023	kWh/m ² 2024	Avvik fra gjennomsnitts- bygg 2024
Bergeland vgs Vaisenhusgaten	147,0		126,6	
Bryne vgs bygg A, B og C	64,5		65,7	
Bryne vgs bygg D (idrettshall)	91,4		77,2	
Dalane vgs	112,4		115,3	
Fylkeshuset	166,2		155,9*	
Gand vgs	82,1		90,3	
Godalen vgs	80,1		90,6	
Haugaland vgs	133,1		120,9	
Hetland vgs	92,5		83,0	
Jåttå vgs - Hinna	147,8		142,7	
Jåttå vgs	136,3		133,7	
Karmsund vgs	158,6		126,9	
Kopervik vgs	84,2		91,8	
Randaberg vgs	89,0		82,0	
Sandnes vgs	62,8		61,3	
Sauda vgs	88,9		102,3	
Sauda vgs - hybelhus	269,9		267,8	
Sauda vgs - Birkeland	158,8		156,4	
Sauda vgs - avd Sand	114,7		112,9	
Skeisvang vgs	108,0		111,1	
Sola vgs	135,2		114,0	
Sola vgs - avd Sola Sjø	173,5		181,2	
St. Olav vgs	110,5		121,4	
St. Svithun vgs	73,9		71,8	
Stavanger katedralskole	162,0		168,9	
Stavanger kat.skole avd Bjergsted	107,0		143,7	
SOTS	148,9		144,7	
Strand vgs	72,5		74,8	
Vardafjell vgs	98,1		91,8	
Vardafjell vgs - idrettshall	72,7		68,5	
Vågen vgs	121,7		112,6	
Øksnevad vgs	60,2		60,2	
Ølen vgs	102,3		94,5	
Åkrehamn vgs	101,2		109,0	

*Fylkeshuset var i full drift bare fram til august 2024. Tallet for fylkeshuset i tabellen er basert på et estimert helårsforbruk.

Fargekoder i tabellen

Mer enn 100 kWh/m ² under snitt	
Mellom 50 og 100 kWh/m ² under snitt	
Mellom 0 og 50 kWh/m ² under snitt	
Mellom 0 og 50 kWh/m ² over snitt	
Mellom 50 og 100 kWh/m ² over snitt	
Mer enn 100 kWh/m ² over snitt	

Biogene utslipp utenfor scopene

CO₂-utslipp fra biobaserte brensler som biogass, flis og trepellets skal ifølge GHG-protokollen ikke rapporteres inn som en del av scope 1, 2 og 3 i klimagassregnskapet. Bakgrunnen for det er at brensler basert på organisk materiale er en del av det naturlige korte karbonkretsløpet og har tatt opp karbon fra atmosfæren direkte eller indirekte gjennom fotosyntesen. Selv om det da oppstår CO₂-utslipp ved forbrenning, bidrar dette ikke samlet sett til økte CO₂-mengder i atmosfæren på samme måte som fossile brensler gjør. Ifølge GHG-protokollen skal disse CO₂-utslippene likevel rapporteres separat, utenfor de tre scopene. Utslipp av metan og lystgass fra biobrensler er inkludert i det ordinære klimagassregnskapet.

De biogene CO₂-utslippene fra fylkeskommunens virksomhet de siste årene er gjengitt i tabellen nedenfor. Endringene er knyttet til variasjoner i mengden brensel/innkjøpt varme og variasjoner i hvor mye biogass som er brukt som innsatsfaktor i fjernvarmeproduksjon.

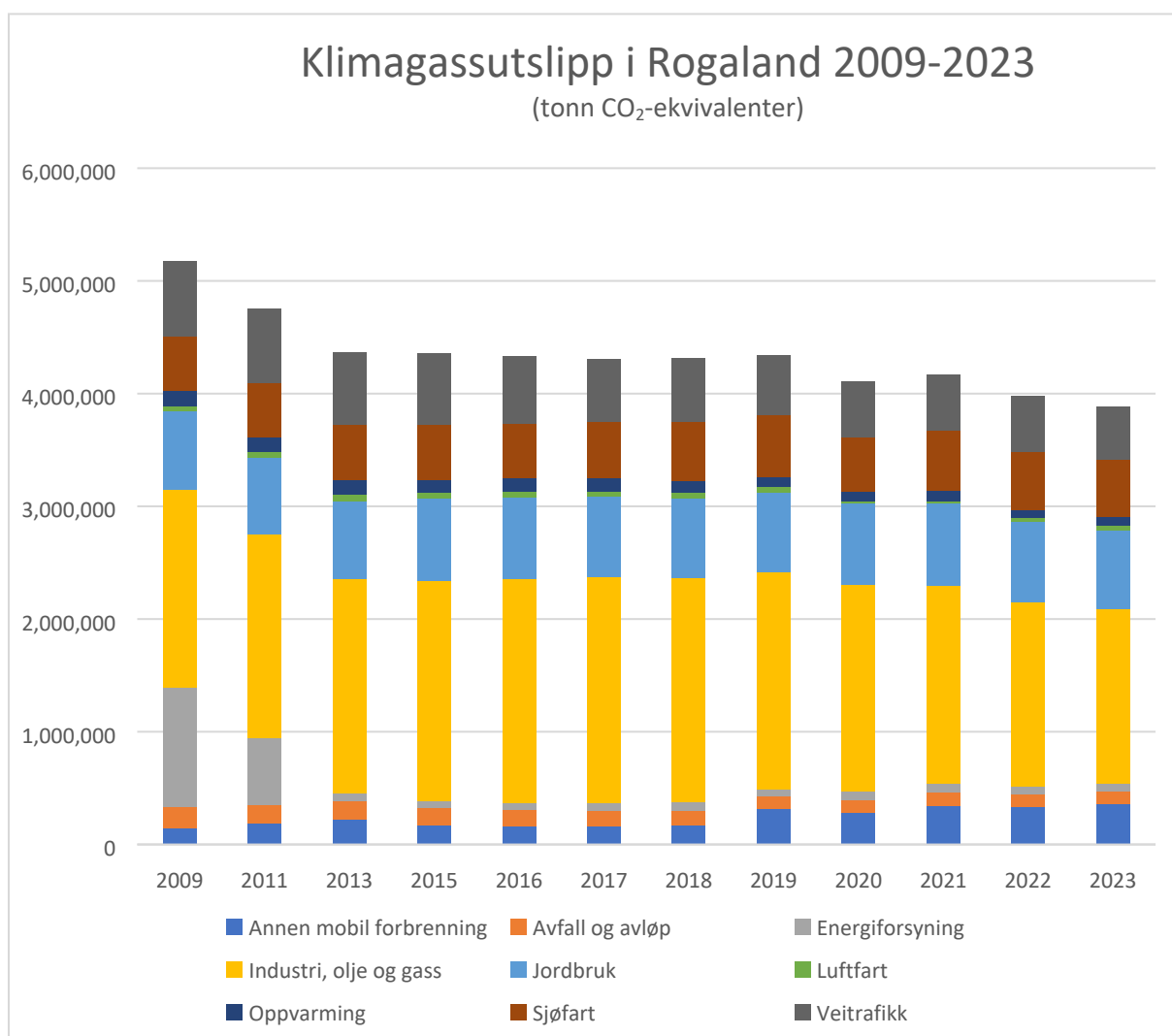
Energibærer	Utslipp 2020 (tonn CO₂- ekvivalenter)	Utslipp 2022 (tonn CO₂- ekvivalenter)	Utslipp 2023 (tonn CO₂- ekvivalenter)	Utslipp 2024 (tonn CO₂- ekvivalenter)
Biogass	461,0	316,4	370,9	512,5
Fjernvarme	19,7	58,8	95,1	139,1
Nærvarme (flis, pellets osv.)	1 634,4	2 134,8	2 138,3	2 105,7

UTSLIPPSREGNSKAP FOR DET GEOGRAFISKE OMRÅDET ROGALAND 2023

Miljødirektoratet publiserer årlige [klimagassregnskap på kommune- og fylkesnivå](#).

Disse regnskapene omfatter direkte klimagassutslipp som skjer innenfor kommune- eller fylkesgrensene. Utslippsregnskapet for 2023 ble publisert i januar 2025.

Klimagassregnskapet for virksomheten til Rogaland fylkeskommune inkluderer også indirekte utslipp som oppstår utenfor fylket. Derfor kan fylkeskommunens klimaregnskap ikke direkte sammenlignes med klimaregnskapet for Rogaland som geografisk område. Samtidig inngår mange av de kartlagte fylkeskommunale utslippene i det geografiske regnskapet. I rollene som regional planmyndighet og samfunnsutvikler har fylkeskommunen også muligheter til å påvirke flere klimagassutslipp i Rogaland enn de som direkte skyldes fylkeskommunal aktivitet.

Figur 2 Utslipp fra det geografiske området Rogaland 2009-2023. Kilde: Miljødirektoratet

De beregnede klimagassutslippene i Rogaland i 2023 var på 3,88 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Fra 2022 til 2023 gikk utslippene ned med i underkant av 103 000 tonn,

noe som utgjør en nedgang på om lag 2,6 prosent. Dette skyldes i hovedsak reduserte utslipp fra industri, olje og gass og fra veitrafikken. Utslippene fra annen mobil forbrenning gikk derimot opp.

Nedenfor følger en kortfattet oversikt over de ulike utslippssektorene:

Sektor	Utslipp 2023 (tonn CO ₂ -ekv)	Andel av total 2023	Endring 2022- 2023	Endring 2009- 2023	Kommentar
Industri, olje og gass	1 541 741	39,7 %	-5,6 %	-12,5 %	Omfatter landbaserte petroleumsanlegg, men ikke utvinning på sokkelen. Detaljert oversikt per anlegg finnes på www.norskeutslipp.no. 90 % av utslippene i sektoren (36,5 % av alle utslipp i Rogaland) kommer fra tre industrianlegg: - Gassco Kårstø - Hydro Aluminium Karmøy - Eramet Sauda
Jordbruk	702 606	18,1 %	-1,7 %	+1,3 %	Omfatter metanutslipp fra fordøyelsesprosesser hos husdyr og fra gjødselhåndtering og lystgassutslipp fra jordbruksarealer, for eksempel knyttet til bruk av husdyrgjødsel og kunstgjødsel. Utslipp fra diesel og annen energibruk er ikke inkludert her, men er plassert i sektorene annen mobil forbrenning og oppvarming.
Sjøfart	506 015	13,0 %	-2,3 %	+4,6 %	Fordelt på en rekke ulike fartøystyper.

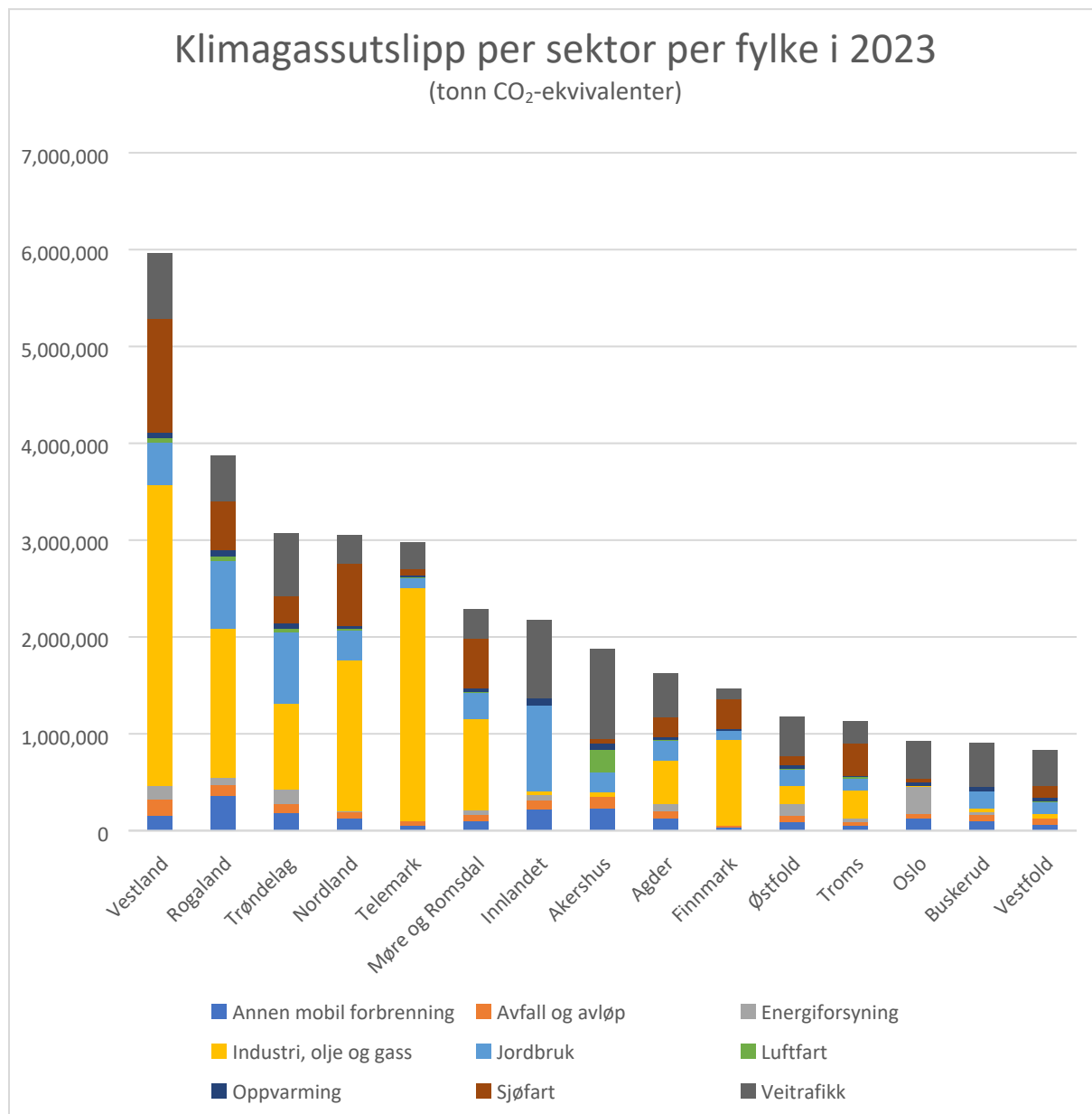
					Flere detaljer finnes på https://www.kystverket.no/maru
Veitrafikk	471 306	12,1 %	-5,1 %	-29,4 %	Fordelt på personbiler, varebiler, busser og tunge kjøretøy. Utslippene fra personbiler er nesten halvert i perioden.
Annen mobil forbrenning	361 719	9,3 %	+7.7 %	+154,7 %	Omfatter avgiftsfri diesel og bensin til ikke-veigående motorredskaper som traktorer, anleggsmaskiner og snøscootere. Kraftig økning innen samlekategorien «Andre næringer» fra 2018 til 2019 som følge av at en videreforhandler av avgiftsfri diesel startet opp/utvidet aktiviteten i 2019. Det er grunn til å tro at reelle utslipp er underestimert fram til 2019 og noe overestimert fra 2019.
Avfall og avløp	107 896	2,7 %	-1,4 %	-44,7 %	Omfatter metanutslipp fra kommunale avfallsdeponier, metan- og lystgassutslipp fra biologisk behandling av avfall, som for eksempel komposteringsanlegg og biogassanlegg, samt utslipp av metan og lystgass fra avløpssektoren.
Energiforsyning	76 581	2,0 %	+9,3 %	-92,7 %	Omfatter per i dag avfallsforbrenning (83 %) og fjernvarmeproduksjon utenom avfallsforbrenning (med for eksempel fossil gass som innsatsfaktor).

					Kraftig nedgang i utslipp siden 2009 som følge av nedleggelsen av gasskraftverket på Kårstø.
Oppvarming	67 968	1,9 %	+4,8 %	-48,4 %	Viktigste utslippskilder i Rogaland knyttet til oppvarming av næringsbygg og husholdninger i Rogaland er forbrenning av naturgass, LPG (flytende petroleumsgass), samt metanutslipp fra vedfyring. Rogaland skiller seg klart ut som det eneste fylket med nevneverdige utslipp fra naturgass til oppvarming
Luftfart	40 849	1,1 %	+10,7 %	-16,7 %	Omfatter utslipp fra fly og helikoptre i avgangs- og landingsfasen, det vil si i luftrommet opp til 3 000 fot. Kraftig reduksjon i koronaårene 2020 og 2021, men i 2023 var utslippene tilbake på om lag 90 prosent av nivået i 2019.
Totalt	3 876 681	100 %	-2,6 %	-25,1 %	<i>En stor andel av utslippsreduksjonen skyldes nedleggingen av gasskraftverket på Kårstø. Siden 2013 har utslippene vært relativt stabile frem til og med 2019, men siden 2019 har utslippene gått ned med til sammen 10,6 prosent.</i>

Fylkeskommunen har begrensede påvirkningsmuligheter på de deler av utslippene som ikke er direkte relatert til Rogaland fylkeskommunes egne aktiviteter. Sammen med kommunene kan fylkeskommunen likevel spille en rolle som pådriver og tilrettelegger for reduksjon av de geografiske utslippene. Fylkeskommunen er i prosess med å utarbeide en regionalplan for natur og klimaomstilling som tar for seg

en bredde av temaer og ser på hvordan Rogaland i tiden fremover kan omstilles til å bli et klimavennlig lavutslippssamfunn.

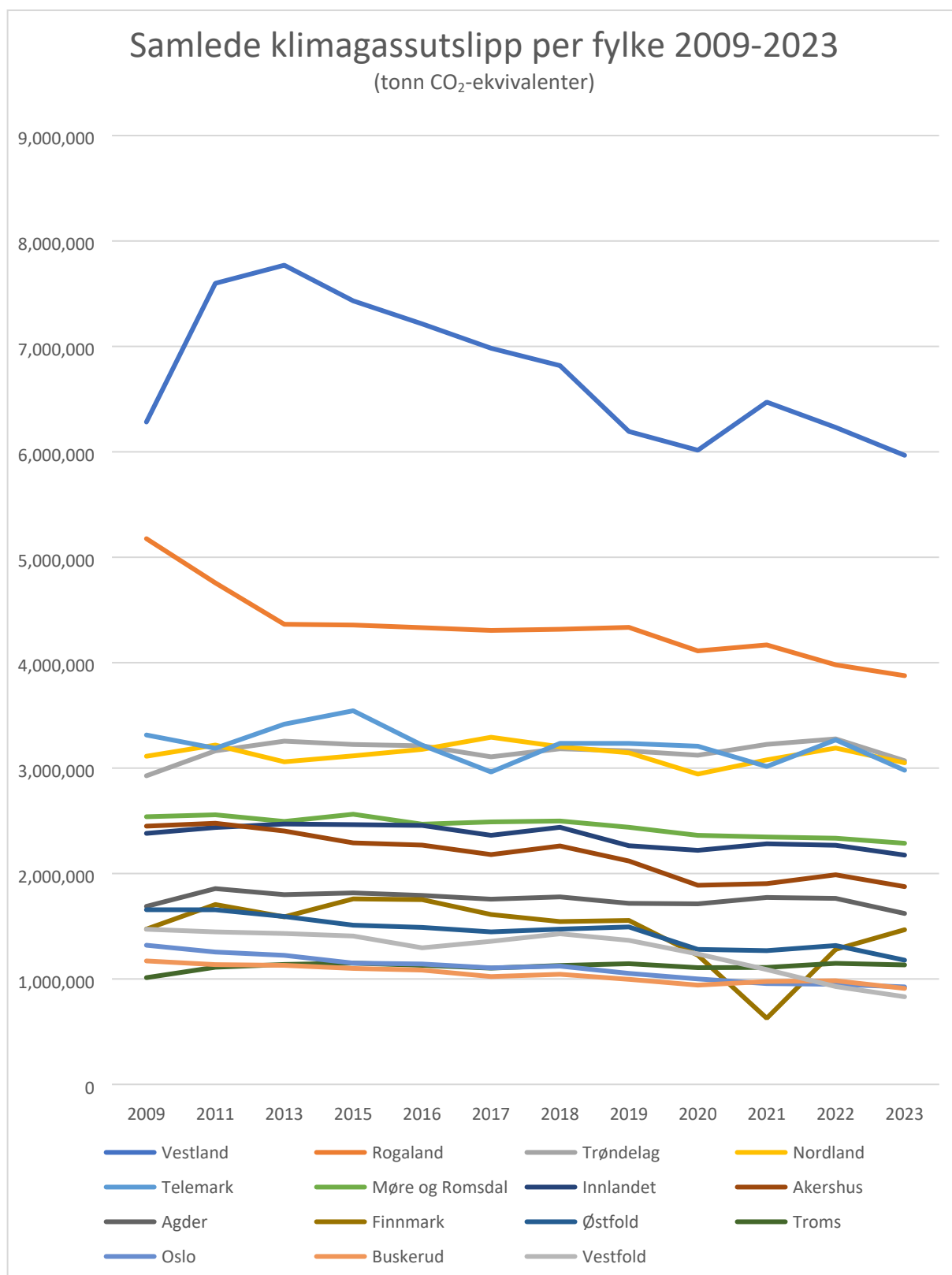
I figurene nedenfor er det en oversikt over utslippene i de ulike fylkene i 2023. Med den nye fylkesinndelingen fra og med 2024 er Rogaland med god margin det fylket i landet med de nest høyeste klimagassutslippene.

Figur 3 Klimagassutslipp per sektor for hvert fylke (geografisk område) i 2023. Kilde: Miljødirektoratet

Figuren illustrerer at Rogaland, i likhet med særlig Vestland, Telemark og Nordland, har store utslipp fra industri, olje og gass. En høy andel av disse utslippene kommer fra noen få, store punktutslipp i form av enkeltstående fabrikanlegg i kvotepliktig sektor. Når det samlede taket på kvoter innenfor EUs klimakvotesystem reduseres

over tid, vil prisen på kvotene gå opp, og det skal gi industrien insentiver til å redusere utslippene fremfor å kjøpe kvoter. Nasjonale klimatiltak er derfor i stor grad innrettet mot ikke-kvotepliktige utslipp, særlig innen transport, men også for eksempel jordbruk, avfallshåndtering og oppvarming av bygg.

Figur 4 Samlede utslipp for hvert fylke (geografisk område) 2009-2023. Kilde: Miljødirektoratet

Fylkesdirektørens vurderinger

Klimagassregnskapet for Rogaland fylkeskommunes virksomhet og aktivitet gir en god oversikt over de klimagassutslippene fylkeskommunen har mest mulighet til å påvirke. Det er fortsatt behov for å forbedre tallgrunnlaget knyttet til enkelte utslippskilder, men overordnet vurderer fylkesdirektøren at de mest sentrale utslippskildene nå er godt kartlagt. Klimagassregnskapet for Rogaland fylkeskommune viser en reduksjon i utslipp fra 2023 til 2024. Dette skyldes primært reduserte utslipp fra busstransport og fra produksjon av asfalt som er brukt i fylkeskommunale asfalteringskontrakter.

Klimagassutslipp fra arealbruksendringer i fylkeskommunale utbyggingsprosjekter er estimert for første gang i klimagassregnskapet for 2024. Disse utslippene er ikke direkte sammenlignbare med årlige utslipp fra for eksempel transport og oppvarming, men de synliggjør at også arealpolitikken og arealbruk spiller en viktig rolle i klimasammenheng. Over tid vil en oversikt over disse utslippene si noe om i hvilken grad fylkeskommunen selv bidrar til nedbygging av karbonrike arealer, som myr og skog. Utslipp fra arealbruksendringer må vurderes nærmere fra prosjekt til prosjekt for å få en mer helhetlig forståelse av hvor godt fylkeskommunen jobber for å minimere naturnedbygging i egne prosjekter. For eksempel stammer over halvparten av de beregnede utslippene fra arealbruksendringer i 2024 fra ett enkelt prosjekt der det bygges kollektivtrasé fra Ullandhaug til Jåttå. Denne kollektivtraseen er viktig for å bidra til økt kollektivbruk, og dermed lavere utslipp fra personbiltrafikk i mange år framover. Dette illustrerer at utslipp fra arealbruksendringer må vurderes inn i en helhetlig sammenheng. Samtidig er fylkeskommunen i behandlingen av ulike planer opptatt av å redusere nedbygging av natur, og det er viktig at dette også gjenspeiles i planlegging og gjennomføring av egne prosjekter. Fylkesdirektøren vurderer at vi per i dag lykkes godt med dette. Dette fordi mange av våre prosjekter, blant annet Bussveien, i stor grad bygges i allerede bebygde områder. Av alle utbyggingsprosjekter som har vært under bygging i 2024 er det bare to prosjekter der utslippene fra arealbruksendringer i et femårsperspektiv overstiger 400 tonn CO₂-ekvivalenter. Samtidig er det viktig at fylkeskommunen fortsetter å være bevisst utslipp fra arealbruksendringer i planleggingen av framtidige prosjekter og vurdere tiltak for å redusere nedbygging av karbonrike arealer til et minimum.

Indirekte utslipp fra produksjon og transport av møbler som er innkjøpt via fylkeskommunens rammeavtale, er inkludert for første gang i klimagassregnskapet for 2024. Innkjøp av gjenbruksmøbler i stedet for helt nye møbler er et tiltak som kan bidra til å redusere dette klimaavtrykket.

Datagrunnlaget for byggematerialer i anleggsprosjekter (for eksempel asfalt, betong og stål) er mer fullstendig i år enn i fjor, men det er fortsatt forbedringspotensial. Større anleggsprosjekter har store svingninger i materialforbruk fra år til år. Dette kan gi store svingninger i klimaregnskapet som i større grad er uttrykk for ulike byggefaser enn for reelle økninger i for eksempel samlet betongbruk. Fra og med 2024 er derfor utslippene fra materialbruk i anleggsprosjekter fordelt jevnt utover alle månedene som et prosjekt har vært under bygging. Dette sikrer at en reell endring over tid i bruk av byggematerialer vil synliggjøres i klimaregnskapet, samtidig som mer tilfeldige forbruksvariasjoner fra år til år jevnes ut.

Klimagassregnskapet er ikke en fullstendig beregning av det totale klimafotavtrykket for fylkeskommunen. Det er lagt vekt på å kartlegge og estimere de utslippskildene som vurderes som mest vesentlige for virksomheten, og der fylkeskommunen har størst mulighet til å påvirke utslippene. Regnskapet er under kontinuerlig forbedring og blant annet nye krav i anskaffelsesprosesser vil bidra til å forbedre og utdype klimagassregnskapet framover.

Konklusjon

Klimagassregnskap og klimabudsjett er viktige verktøy for å ta beslutninger om hvor og hvordan Rogaland fylkeskommune kan og bør bidra til utslippsreduksjoner i samfunnet. Klimagassregnskapet dekker godt de største utslippskildene fylkeskommunen har størst mulighet til å påvirke. Det vil fortsatt jobbes med forbedringer i datainnsamling og metode, men regnskapet gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvor det bør jobbes med utslippsreduksjoner framover. Størrelsen på de totale utslippene fra arealbruksendringene for fylkeskommunens egne prosjekter viser at nedbygging av natur kan ha stor direkte konsekvens for klimagassutslipp. Derfor er det viktig at både fylkeskommunen, kommuner og andre aktører jobber bevisst for å redusere nedbygging av karbonrike arealer så mye som mulig.

Klimagassutslipp fra arealbruksendringer må vurderes nøye opp mot samfunnsnytte og hvorvidt gjennomføring av tiltaket kan bidra til reduserte utslipp i andre sektorer.

De største utslippskildene per i dag er kollektivtransport til lands og til vanns, samt drivstoff og materialer i fylkeskommunale anleggsprosjekter. Innen kollektivtransporten forventes det utslippskutt gjennom overgang til lav- og nullutslippsmateriell utover på 2020-tallet, men tidspunktet for disse utslippskuttene er nært knyttet til oppstart av nye kontraktsperioder, jf. klimabudsjettet for 2025.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/29959-1

Saksbehandler: Janne Gryte Malmin

Avdeling: Økonomiplanlegging

Finansforvaltning i Rogaland fylkeskommune 2024

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
70/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget
18/2025	29.04.2025	Fylkestinget

Vedlegg:

Sammendrag

Fylkesdirektøren har god oversikt og kontroll med finansforvaltningen i Rogaland fylkeskommune. Finansielle midler og gjeld forvaltes i tråd med gjeldende regelverk og vedtak.

Fylkesdirektørens innstilling

Saken tas til orientering.

Gunn Claire Westad
fylkesdirektør

Øyvind Langeland
økonomi- og eiendomsdirektør

Bakgrunn for saken

I henhold til fylkeskommunens finansreglement og kommunelovens § 14-13, 3. ledd, skal fylkesdirektøren minst to ganger i året rapportere til fylkestinget om forvaltningen av finansielle midler og gjeld. I tillegg skal fylkesdirektøren etter årets utgang legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Problemstilling

Hvordan har fylkeskommunens finansportefølje blitt forvaltet i 2024?

Saksopplysninger

Fylkesdirektøren vil i det følgende gi en generell orientering om fylkeskommunens finansforvaltning i 2024.

Handlingsrommet for finansforvaltningen er definert gjennom:

- bestemmelser i kommuneloven
- egen forskrift om finansforvaltning
- Rogaland fylkeskommunes finansreglement

Rogaland fylkeskommunes finansreglement ble siste gang revidert i oktober 2021 (FT-sak 87/21).

1. Regnskap

Regnskapstall knyttet til totale renteutgifter og -inntekter:

Tall i 1000 kr	Regnskap 2023	Regnskap 2024	Revidert budsjett 2024
Renteutgifter	204 783	223 973	240 900
Tap på finansielle omløpsmidler	1 955	2 858	0
Gevinst på finansielle omløpsmidler	-81 498	-94 106	0
Renteinntekter	-62 599	-82 646	-111 747
Rentekompensasjon	-34 005	-41 638	-32 600
Netto utgifter	28 636	8 441	96 553

Det er i 2024 betalt 443,2 mill. kroner i ordinært avdrag.

Det er foretatt budsjettrevideringer gjennom året for å hensynta endringer i rentesatser og forventet avkastning på likviditetsbeholdningen. I forhold til revidert budsjett viser regnskapet en netto mindretgift på 88,1 mill. kroner. Renteutgiftene inkl. tap på finansielle omløpsmidler ble 14,1 mill. kroner lavere enn budsjettet og renteinntektene inkl. rentekompensasjon og gevinst på finansielle omløpsmidler ble 74,0 mill. kroner høyere enn budsjettet.

I regnskapet for 2024 er det, isolert sett, bokført en samlet netto gevinst på 91,2 mill. kroner på finansielle omløpsmidler.

2. Forvaltning av aktiva

2.1 Fylkeskommunens likviditetssituasjon

Fylkeskommunens likviditetssituasjon har de siste årene generelt vært tilfredsstillende. Per 31.12.2024 er beholdningen av likvide midler (inkl. plassering av både kortsiktig og langsiktig likviditet) 2 614 mill. kroner. Til sammenligning var beholdningen 01.01.2024 2 755 mill. kroner. Det har vært lite variasjon gjennom året.

Rogaland fylkeskommunes finansreglement angir retningslinjer for plassering av ledig likviditet.

Bankavtalen har en viktig funksjon i denne sammenheng. Fylkeskommunen har fra 2023 en fireårig hovedbankavtale med Sparebank1 SR-Bank.

Gjeldende avtale definerer hvilke rentebetingelser som gjelder for saldo på konsernkonto. Disse rentebetingelsene er knyttet til flytende rente og definert som marginer i forhold til referanserente 3 mnd. NIBOR. Hovedbankavtalen gir god rente på innskudd. Fylkeskommunen bruker i tillegg pengemarkedsfond med lav risiko i forvaltningen av kortsiktig likviditet.

Det understrekes at begrepet likviditet her brukes om kontantbeholdningen og ikke egenkapital eller arbeidskapital, jf. omtale i årsmeldingen. I perioder hvor kortsiktig gjeld vesentlig overstiger kortsiktige fordringer, vil man ha en større kontantbeholdning.

2.2 Kortsiktig likviditet

Renteinntekter

Nivået av overskuddslikviditet påvirkes blant annet av tidspunkt for gjennomføring av låneopptak og nivå av kortsiktig gjeld (gjennomsnittlig forfallstid).

Budsjetterte renteinntekter er i praksis budsjettert tilnærmet risikofri avkastning på overskuddslikviditet, og må ses i sammenheng med avkastning på finansielle omløpsmidler – rentefond og aksjefond mv.

Regnskapstallene inkluderer også inntekter fra statlig rentekompensasjon. Disse ordningene har i og for seg ikke noe med finansforvaltningen å gjøre, men inntektene inngår i samlet beløp for finansielle inntekter.

Plasseringer av overskuddslikviditet

Plassering av fylkeskommunens overskuddslikviditet kan gjøres innenfor den investeringshorisont som avdekkes gjennom likviditetsprognoser eller ved skjønnsmessige vurderinger av kontantbeholdningen. Ifølge finansreglementet kan overskuddslikviditet plasseres med inntil 12 måneders gjennomsnittlig renterisiko.

Fylkeskommunens overskuddslikviditet kan kun plasseres i papirer som inngår i risikoklasse 1 og 2 (inkl. pengemarkedsfond med lav risiko), jf. finansreglementet punkt 7.2.

Pr. 31.12.24 har fylkeskommunen plassert kortsiktig likviditet i tre ulike pengemarkedsfond, og status for samlet driftslikviditet og overskuddslikviditet ved årsavslutningen er som følger:

Kortsiktig likviditet

	Markedsverdi pr. 31.12.24	I % av samlede midler til driftsformål	Avkastning 2024
PLUSS Kort Likviditet B	259 262 796	14 %	5,32 %
ODIN Likviditet I	258 314 704	14 %	5,32 %
DI Norsk Likviditet Institusjon E	424 199 029	23 %	5,36 %
Ordinære bankinnskudd pr. 31.12.24	902 279 519	49 %	NIBOR 3 mnd.+0,45 %
Sum	1 844 056 048	100 %	

2.3 Langsiktige finansielle aktiva

I henhold til gjeldende finansreglement, vedtatt av fylkestinget 26. oktober 2021,

ref. FT-sak 87/21, tilhører følgende eiendeler/egenkapital denne kategorien av aktiva:

- Disposisjonsfond utover 2 pst. av brutto driftsinntekter når midlene ikke er vedtatt disponert i økonomiplanen. Premieavviksfond og andre spesialfond inngår ikke i beregningen av disposisjonsfond.
- Ubundne investeringsfond som ikke er vedtatt disponert i økonomiplanen og som ikke forvaltes særskilt.
- Inntil 200 mill. kroner av overskuddslikviditeten, slik at det normalt skal være minimum 200 mill. kroner plassert som langsiktige finansielle aktiva, uavhengig av punktene over.

I henhold til definisjonen fra vedtatt finansreglement anses minimum 700 mill. kroner som langsiktige finansielle aktiva i 2024. Dette vil bli gjenstand for en ny vurdering sett i lys av økonomiplan 2025-2028 og årsregnskapet for 2024.

Pr. 31.12.24 har fylkeskommunen plassert langsiktige finansielle aktiva i 17 ulike produkter. De ulike plasseringene er gruppert etter risikoklassene som er beskrevet i finansreglementet. Pr. 31.12.24 er status som følger:

Langsiktige finansielle aktiva

	Markedsverdi pr. 31.12.24	I % av samlede langsiktige finansielle aktiva	Avkastning 2024
Risikoklasse 1-3			
PLUSS Obligasjon	11 691 075	2 %	5,20 %
KLP FRN S	23 335 886	3 %	6,28 %
Odin Norsk Obligasjon A	23 008 044	3 %	6,22 %
DI Norsk kort obligasjon	23 096 208	3 %	7,51 %
Odin Rente A (85%)	29 441 768	4 %	7,31 %
Odin Sustainable Corporate Bond A (*)	11 222 106	2 %	5,15 %
KLP Kredittobligasjon	54 934 109	8 %	3,68 %
KLP Obligasjon 1 År MSA S (*)	11 285 273	2 %	5,13 %
DI Norsk Obligasjon Institusjon B	85 397 548	12 %	5,35 %
DNB Obligasjon B	54 665 322	8 %	4,12 %
Storebrand Global Obligasjon 1-3	52 029 998	7 %	4,06 %
Rest - ordinære bankinnskudd	179 642 823	26 %	NIBOR 3 mnd. +0,45 %

Risikoklasse 4			
Odin Rente A (15%)	5 195 606	1 %	7,31 %
Aksjer/aksjefond - risikoklasse 5			
ODIN aksje A	31 170 389	4 %	18,66 %
DNB Grønt Skifte Norden A (*)	6 340 787	1 %	8,85 %
DNB Miljøinvest A (*)	5 007 281	1 %	-9,98 %
KLP AksjeGlobal Indeks S	25 302 567	4%	32,71 %
KLP AksjeNorden Indeks S	13 248 376	2 %	6,04 %
Danske Invest Index Global AC restricted (*)	53 984 835	8 %	38,84 %
Andel grønne instrument (*)	12,5 %		
Sum langsiktig plassering	700 000 000	100 %	

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. skal verditap på denne type plasseringer føres som en utgift i driftsregnskapet og en verdiøkning som inntekt (ekskl. ordinære bankinnskudd).

Plasseringer i obligasjoner/sertifikater med minimum rating BBB-, eller tilsvarende fond (risikoklasse 1-3)

Plasseringer i risikoklasse 1-3 skal utgjøre minimum 70 pst. av langsiktige finansielle aktiva og 85 pst. i en normalsituasjon. Gitt den beregnede rammen på 700 mill. kroner utgjør disse plasseringene 80,0 pst. pr. 31.12.24.

Avkastningen på rentefondene i risikoklasse 1-3 har vært god i 2024 og høyere enn rentebetingelser i bank som er referanseindeksen.

Plasseringer i high yield-fond (risikoklasse 4)

Plasseringene i risikoklasse kan utgjøre opptil 10 pst. av langsiktige finansielle aktiva og utgjør 0,7 pst. pr. 31.12.24. Avkastningen er bedre enn referanseindeks i gjeldende finansreglement som er rentebetingelser i bankavtale + 0,5 pst.

Plasseringer i aksjer/aksjefond og egenkapitalbevis (risikoklasse 5)

Plasseringer i aksjer/aksjefond skal normalt utgjøre 15 pst., og maksimalt 30 pst., av langsiktige finansielle aktiva. Pr. 31.12.24 utgjør plasseringen i aksjefond 19,3

pst. av langsiktige finansielle aktiva.

Det er investert i aksjefond rettet mot det globale og nordiske markedet. Utviklingen på det nordiske aksjemarkedet har i 2024 ikke vært like sterk som i det globale, men plasseringen har hatt en avkastning over referanseindeks (MSCI Nordic countries).

Plasseringer i det globale fondsmarkedet har hatt en god avkastning i 2024. Referanseindeks Morgan Stanley World Index (MSCI) har i 2024 hatt en avkastning på 32,7%.

Plasseringer i grønne instrumenter (risikoklasse 2-5)

I henhold til finansreglementet skal plasseringer i investeringsklassen «Grønne finansielle instrument» i en normalsituasjon utgjøre mellom 5 og 10 pst. av fylkeskommunens langsiktige finansielle aktiva. Investeringsklassen kan settes sammen av finansielle instrument som inngår i risikoklassene 2-5. Pr. 31.12.24 er 12,5 pst. av plasseringene grønne.

Plasseringer i grønne aksjefond har hatt bedre utvikling enn referanseindeksen de blir målt mot, men den ene mindre investeringen har allikevel negativ avkastning for 2024.

3. Låneporteføljen og øvrige finansieringsavtaler

Fylkeskommunen benytter seg av de muligheter som foreligger for en aktiv forvaltning også på gjeldssiden. Av kompetanse- og effektivitetshensyn er det engasjert ekstern bistand i dette arbeidet. Det utarbeides månedlige rapporter med oppdaterte oversikter over låneportefølje, betingelser, nye transaksjoner, prognose for årets renteutgifter mv.

Aktiv forvaltning av låneporteføljen har følgende kjennetegn:

- Nye låneopptak tas opp som avdragsfrie lån.
- Størrelse på årlig avdrag fastsettes i årsbudsjettet ut fra totalstørrelse på lånegjeld og i henhold til de minimumskrav som stilles i regelverket, samt vedtatt avdragsnivå utover minimum.
- Alle låneavtaler baseres på konkurranse for å sikre så gunstige betingelser som mulig.

Rogaland fylkeskommunes låneportefølje er ved utløpet av 2024 på 6 666,4 mill. kroner. Det er en økning fra 6 653,9 mill. kroner som var saldo ved utløpet av 2023.

I mars 2024 tok fylkeskommunen opp ett nytt 6 mnd. sertifikat hos DNB med pålydende NOK 200 000 000 og forfall 23.9.2024. Dette var refinansiering av ett 6 mnd. sertifikat igjen mot DNB som hadde forfall 22.3.2024.

I mai 2024 tok fylkeskommunen opp ett nytt 5-årig lån med flytende rente hos Kommunalbanken med pålydende NOK 500 000 000 og forfall 22.5.2029. Dette var refinansiering av ett 10-årig lån med fast rente mot Danske Bank som hadde forfall 21.5.2024.

I september 2024 valgte fylkeskommunen å ikke refinansiere ett 6 mnd. sertifikat den hadde mot DNB med pålydende NOK 200 000 000 som hadde forfall 23.9.2024.

I oktober 2024 tok fylkeskommunen opp ett nytt 10-årig lån med fast rente hos Kommunalbanken med pålydende NOK 417 782 920 og forfall 23.10.2034. Dette var refinansiering av ett 5-årig lån med flytende rente mot SEB som hadde forfall 21.10.2024.

I desember 2024 tok fylkeskommunen opp ett nytt 6 mnd. sertifikat hos DNB med pålydende NOK 118 000 000 og forfall 10.6.2025. Fylkeskommunen har også tatt opp ett nytt langt 25-årig grønt lån med flytende rente hos Kommunalbanken med pålydende NOK 94 500 000 og forfall 6.12.2049.

Fylkeskommunens langsiktige lånegjeld:

Långiver	Beløp (i mill. kroner)	%
Kommunalbanken	3 403,2	51,0 %
DNB	1 673,2	25,1 %
Danske Bank	440,0	6,6 %
SpB 1 Markets	400,0	6,0 %
DNB/Nordea	400,0	6,0 %
Danske Bank/Swedbank	350,0	5,3 %
Sum	6 666,4	100 %

Rentebinding:

Rentebinding korrigert for rentebytteavtaler og gjenværende rentebinding under 1 år		
Renteform	Beløp (i mill. kroner)	%
Fast	3 561,2	53 %
Flytende	3 105,2	47 %
Sum	6 666,4	100 %

I henhold til finansreglementet skal andel av låneportefølje med fast rente ligge i

intervallet 25-75 pst. Fast rente er i denne sammenheng definert som gjenværende rentebinding over 1 år. Tabellen viser at 53 pst. av fylkeskommunens låneportefølje pr. 31.12.24 består av lån med fast rente.

Gjennomsnittlig rente på fylkeskommunens låneportefølje var 3,45 pst. pr. 31.12.24 (3,25 pst. pr. 31.12.23). Til sammenligning var 3 mnd. NIBOR 4,68 pst. Ved utgangen av året hadde porteføljen en løpende durasjon på 2,1 år mot 2,2 år ved inngangen av året. Durasjon er et uttrykk for rentefølsomhet og gjennomsnittlig vektet rentebindingstid.

Portefølje etter durasjon	Sum	0-1 år	1-3 år	3-5 år	5-10 år	Durasjon	Rammer
Portefølje, nominell verdi	6 666 420 113	3 105 170 000	1 440 467 193	1 353 000 000	767 782 920		
Portefølje, markedsverdi	6 470 246 617	3 104 186 474	1 378 218 728	1 263 805 290	724 036 126	2,1	2,0 – 7,0
Referanseportefølje	6 666 420 113	1 933 261 833	2 666 568 045	1 333 284 023	733 306 212	2,5	1,0 – 5,0
Avvik	0	1 171 908 167	1 226 100 852	19 715 977	34 476 708		
Gjennomsnittsrente							3,45%
Referanserente							4,65%
3m Nibor							4,68%

Oversikt over lån som forfaller og eventuelt må refinansieres i løpet av de neste 12 månedene:

Instrument	Volum	Forfall
Danske Bank, flytende rente	200 000 000	18.02.2025
Danske Bank, flytende rente	400 000 000	11.03.2025
Kommunalbanken, fast rente	500 000 000	19.03.2025
DNB sertifikat	118 000 000	10.06.2025
Danske Bank, flytende rente	240 000 000	05.12.2025
Lån med forfall neste 12 måneder	1 458 000 000	
Sum låneportefølje pr. 31.12.2024	6 666 420 113	
Lån med forfall neste 12 måneder	21,9 %	

I henhold til finansreglementet skal lån med forfall inntil 12 måneder frem i tid maksimalt utgjøre 25 pst. av den samlede låneporteføljen. Fylkeskommunen har som tidligere omtalt en tilfredsstillende likviditet. Hvis fylkeskommunen av en eller annen grunn ikke får refinansiert et av de kommende forfallene på forfallsdato, vil det være

tilstrekkelig likviditet til å håndtere det. Den reelle refinansieringsrisikoen er dermed begrenset.

Fylkesdirektøren har i 2024 tatt opp grønt lån hos Kommunalbanken. Sammenlignet med generelle investeringslån må grønne lån kobles mot spesifikke prosjekt, og prosjektene må oppfylle KBN sitt kriteriesett for å kvalifisere for grønt lån. For eksempel vil rehabilitering av bygg som gir lavere energiforbruk eller nybygg med høy miljøstandard kunne oppfylle Kommunalbanken sine krav.

Grønne lån fra Kommunalbanken gir en rentebesparelse på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med vanlige lån i Kommunalbanken. Det er viktig å presisere at dette ikke automatisk betyr at grønne lån generelt er rimeligere enn vanlige investeringslån. Vanlige lån tas opp i konkurranse med de kommersielle bankene i markedet og kan derfor være en rimeligere kilde til finansiering enn grønne lån i Kommunalbanken.

4. Stresstest

Et uttrykk for den faktiske risikoen i fylkeskommunens portefølje er den verdiendring som framkommer ved gjennomføring av en stresstest. Stresstesten er et verktøy for å måle tapspotensialet i porteføljen dersom gitte hendelser inntreffer. Det er først og fremst i forvaltningen av langsiktige finansielle aktiva at fylkeskommunen kan stå overfor forhold som kan medføre vesentlig finansiell risiko.

Følgende parametere er her brukt:

- Aksjer belastes med et 20 pst. verdifall
- Generell renteøkning på 1,5 pst. (skift oppover i rentekurven)

Fylkeskommunens innskudd i bank og rentekompensasjon vil påvirkes positivt av en renteøkning. Gjeld med flytende rente og plasseringer i rentefond vil derimot påvirkes negativt.

Fastrentelån påvirkes ikke av endret rentenivå. Låneporteføljen er korrigert for rentebytteavtaler.

Pr. 31.12.24		Endringsparameter	Gevinst (-) / tap (+)
Gjeld med flytende rente (korr. renteswap)	3 105 170 000	1,5 %	46 577 550
Gjeld med fast rente (korr. renteswap)	3 561 250 113		
Brutto lånegjeld	6 666 420 113		

Grunnlag for rentekompensasjon	1 037 600 000	1,5 %	-15 564 000
Innskudd i bank	1 081 922 341	1,5 %	-16 228 835
Pengemarkedsfond med lav risiko (rentedurasjon 0,2)	941 776 529	1,5 %	2 825 330
Obligasjonsfond (rentedurasjon 1,0)	380 107 336	1,5 %	5 701 610
Aksjefond og high yield	140 249 841	20,0 %	28 049 968
Mulig gevinst (-) / tap (+) vil utgjøre			51 361 623

Stresstesten viser et tap på 51,4 mill. kroner ved gitte forutsetninger. Her inngår også økte netto renteutgifter. Konklusjonen er at fylkeskommunen ikke har vesentlig finansiell risiko ved en renteøkning på totalt 1,5 pst. på det nåværende tidspunktet.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren har god oversikt og kontroll med finansforvaltningen. Det er ingen vesentlig avvik fra finansreglementet.

I finansreglementet står det at inntekter fra for eksempel salg av konsesjonskraft fortrinnsvis skal valutasikres. Mesteparten av dagens konsesjonskraft selges til både flytende kraftpris og flytende valutapris. Nyere tids erfaring viser ekstrem volatilitet i kraftmarkedet. En åpenbar utfordring for den eventuelle valutasikringen, er at vi ikke vet hvor høye inntektene i euro blir. For å vite det, må vi eventuelt sikre strømprisen. Fylkesdirektøren har kommet til at finansreglementet bør justeres slik at det som hovedregel ikke skal inngås terminavtaler i valutamarkedet dersom strømprisen ikke er bundet. Fullmakten til å binde strømprisene er for øvrig lagt til fylkesutvalget. Fylkesdirektøren kommer tilbake til dette ved revidering av finansreglementet.

Fylkesdirektøren tilrår at sak om finansforvaltning i Rogaland fylkeskommune 2024 tas til orientering.

Konklusjon

Saken tas til orientering.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/31922-1

Saksbehandler: Øyvind Langeland

Avdeling: Økonomi og eiendom

Regnskap og årsmelding 2024 - Tannhelse Rogaland FKF

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
71/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget
19/2025	29.04.2025	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Årsmelding 2024 Tannhelse Rogaland FKF
- 2 Årsmelding 2024 Tannhelsetjenestens kompetansesenter Rogaland
- 3 Årsregnskap 2024 Tannhelse Rogaland FKF
- 4 Likestillingsredegjørelse 2024 Tannhelse Rogaland FKF
- 5 Revisjonsberetning 2024 Tannhelse Rogaland FKF (Rogaland Revisjon)
- 6 Årsoppgjørshotat 2024 Tannhelse Rogaland FKF (Rogaland Revisjon)
- 7 Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for Tannhelse Rogaland FKF for 2023 (FJORÅRETS)

Sammendrag

Det vises til det forholdsvis korte saksforelegget (under).

Fylkesdirektørens innstilling

Regnskap og årsmelding 2024 for Tannhelse Rogaland FKF godkjennes.

Gunn Claire Westad

fylkesdirektør

Øyvind Langeland

økonomi- og eiendomsdirektør

Bakgrunn for saken

Regnskap og årsmelding 2024 for Tannhelse Rogaland FKF legges med dette fram til behandling.

Styrets foretak har i møte 17.03.25 behandlet sak om foreløpig regnskap for 2024 (sak 15/25). Saken hadde navnet: «Årsoppgjørnotat 2024 og revisjonsberetning fra Rogaland Revisjon IKS».

Sak om adskilte regnskap 2024 Tannhelse Rogaland FKF er behandlet i samme møte (sak 16/25). Også saken om årsmelding 2024 for Tannhelse Rogaland FKF og Tannhelsetjenestens kompetansesenter Rogaland er behandlet i møtet (sak 9/25). Fylkesdirektøren viser også til saken om årsrapport HMS- og vernearbeid i Tannhelse Rogaland 2024 (sak 11/25) og saken om Likestillingsredegjørelse 2024 (sak 10/25).

Problemstilling

Saken gjelder fylkestingets godkjenning av fjorårets regnskap og årsmelding for Tannhelse Rogaland FKF.

Saksopplysninger

Årsmeldingen

Årsmeldingen for 2024 beskriver tjenestene som Tannhelse Rogaland har levert. Det gjøres rede for foretakets økonomi, tannhelseutvikling og Tannhelse Rogaland som arbeidsplass. Det er fra 2019 valgt å lage egen årsmelding for Tannhelsetjenestens kompetansesenter Rogaland.

Fylkesdirektøren viser til sak om leveranse av tjenester fra Tannhelse Rogaland FKF (FT-sak 115/23 – Budsjett og leveranseavtale 2024 – Tannhelse Rogaland FKF). Saken var basert på foretakets hovedmål og mål for tjenesteproduksjonen i 2024, samt årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027.

I 2024 har foretaket levert tannhelsetjenester i tråd med bestillingen fra fylkestinget for 2024. Tannhelsesituasjonen for barn- og unge i Rogaland er god, og ligger på et høyt nivå i 2024. Rogaland har ansatte med høy faglig kompetanse og tilbyr tjenester

med stor faglig bredde. Fylkesdirektøren viser for øvrig til sammendraget på side 5 i årsmeldingen.

Fylkesdirektøren viser til beskrivelsen av det faktiske behandlingsomfanget på side 17 i årsmeldingen. Det er redegjort for prioriterte grupper og andre spesialtjenester.

Årsregnskapet

Regnskapet for 2024 viser et netto driftsresultat på 19,4 mill. kroner og et resultat før administrative transaksjoner på 18,0 mill. kroner (budsjettoverskudd).

I revidert budsjett var det lagt opp til netto 8,98 mill. kroner i bruk av disposisjonsfond, som nå er snudd til en netto avsetning på 8,996 mill. kroner. Saldoen for disposisjonsfond er 80,556 mill. kroner per 31.12.24.

Overføring fra drift til investering (egenfinansiering av investeringer) er 10,806 mill. kroner i 2024, som er i tråd med revidert budsjett.

Fylkesdirektøren viser til lønnsutvalgets vedtak i sak 2/25 (06.02.25), utdrag:

«Stimuleringsavtalen termineres og det utbetales et engangsbeløp i kompensasjon. Eventuelt andre virkemidler som er egnet til å støtte opp under de opprinnelige formålene i stimuleringsavtalen, behandles i lønnsutvalget i en senere sak.»

Av fjorårets mindreforbruk er nærmere 4,4 mill. kroner disponert i tråd med dette vedtaket i lønnsutvalget.

Økonomien i foretaket er omtalt på side 41 i årsmeldingen.

Fylkesdirektøren viser til forskriftskrav om føring av adskilte regnskap for henholdsvis den økonomiske og den ikke-økonomiske aktiviteten. Begrunnelsen for dette er at det ikke skal være såkalt kryssubsidiering av den økonomiske aktiviteten.

Foretakets styre har i møte 17.03.25 gjort følgende vedtak:

«Oppstilling av adskilte regnskap 2024 godkjennes.»

Det vises ellers til vedlagte revisjonsberetning hvor det framgår at både regnskap og årsmelding tilfredsstiller revisjonens krav.

Fylkesdirektørens vurderinger

Fylkesdirektøren legger til grunn at Tannhelse Rogaland FKF har levert tjenester i godt samsvar med fylkestingets vedtak i desember 2023. Behandlingsomfanget overstiger i sum målsettingene. For gruppen C1 (pasienter med opphold i somatiske og psykiatriske institusjoner) var måltallet urealistisk høyt.

Antallet 21-24-åringer som har fått behandling av fylkeskommunen er langt i overkant av det man i utgangspunktet kan forvente sett i lys av de finansielle forutsetningene i statsbudsjettet (forutsatt dekningsgrad). I andre halvår 2024 er det også behandlet et stort antall 25-26-åringer i tråd med Stortingets satsing på rabatterte behandling også for denne aldersgruppen.

Årsmeldinger har vist at tannhelsesituasjonen for barn- og unge i Rogaland har blitt stadig bedre. Det er nå tegn til at situasjonen har stabilisert seg på et høyt nivå.

Foretaket har et netto driftsresultat som utgjør 3,5 prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat i Tannhelse Rogaland FKF bør grovt sett vurderes i sammenheng med netto driftsresultat i fylkeskommunen for øvrig. Resultatgraden i foretaket kan isolert sett vurderes som tilfredsstillende når vi tar i betraktning at tannhelsetjenesten er arbeidskraftintensiv og opererer i leide lokaler. Investeringsbehovet er begrenset.

Konklusjon

Fylkesdirektøren tilrår følgende vedtak:

Regnskap og årsmelding 2024 for Tannhelse Rogaland FKF godkjennes.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/30572-3

Saksbehandler: Anne-Line Aarland

Avdeling: Økonomi og styring

Rogaland fylkeskommunes årsregnskap og årsmelding 2024

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
72/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget
20/2025	29.04.2025	Fylkestinget

Vedlegg:

- 1 Årsmelding RFK 2024
- 2 Årsregnskap RFK 2024
- 3 Årsoppgjørnotat Rogaland fylkeskommune 2024
- 4 Uttalelse fra kontrollutvalget
- 5 Oversikt videregående skoler og fagnettverk - akkumulert resultat 2024

Sammendrag

Fylkesdirektøren legger hvert år fram årsmelding om aktiviteten i Rogaland fylkeskommune. Årsmeldingen er en del av årsoppgjøret og inneholder forenklede framstillinger, analyser og resultatvurderinger av tjenesteproduksjonen og en oversikt over den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen.

Som grunnlag for behandling av saken ligger regnskap, årsmelding, revisors beretning, årsoppgjørnotatet fra revisjonen og uttalelse fra kontrollutvalget. I saken gis en kort omtale av årsmeldingen og regnskapet for 2024.

Netto driftsresultat beløper seg til 306,0 mill. kroner, som tilsvarer 2,9 prosent av sum driftsinntekter. Korrigert for bruk/avsetning bundne fond, er det korrigerte netto driftsresultatet på 287,9 mill. kroner eller 2,7 prosent av driftsinntektene. Fylkestinget har vedtatt et retningsgivende måltall for netto driftsresultat på 4 prosent av driftsinntektene. Det korrigerte driftsresultatet er 1,3 prosentpoeng lavere enn måltallet.

Regnskapet er gjort opp med et mindreforbruk (budsjettoverskudd) på 28,8 mill. kroner etter avsetninger og overføring til investeringsregnskapet og før administrative transaksjoner.

Endringene i kommuneloven i 2020 innebærer at det ikke lenger framkommer et mindreforbruk i regnskapet som fylkestinget skal disponere. I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. gjeldende fra 2020, medfører mindreforbruket at fylkeskommunene bruker mindre av disposisjonsfondet enn planlagt i revidert budsjett.

Det vises til vedlegg, og parallelle saker om Regnskap og årsmelding 2024 – Tannhelse Rogaland FKF og Finansforvaltning 2024.

Fylkesdirektørens innstilling

Regnskap og årsmelding 2024 for Rogaland fylkeskommune godkjennes.

Overskuddet innenfor opplæring (skolene, fagnettverk, fagskolen og voksenopplæring) på totalt kr 1 642 000 i 2024 overføres til 2025, og finansieres av disposisjonsfondet.

Mer- og mindreforbruket knyttet til investeringer i samferdsel og ubrukte midler innenfor økonomi og eiendom overføres til 2025 i henhold til tabell:

INVESTERINGSBUDSJETT 2025	Merutgifter/ Mindreinntekter	Mindreutgifter/ Merinntekter
<i>Mer-/mindreforbruk - overført fra 2024</i>		
Fylkesveger - "egne midler"	120 339 000	
Momskompensasjon - justert anslag		20 458 000
Bruk av ubrukte lånemidler		99 881 000
Fylkesveger – «eksterne"		43 482 000
Momskompensasjon - justert anslag	7 392 000	
Endret bruk av statstilskudd / eksterne tilskudd	62 820 000	
Endret bruk av bompenger		26 730 000
<i>Rebudsjetteringer - ubrukte midler fra 2024</i>		
Kvalitetsforbedrende tiltak	6 000 000	
ENØK-tiltak	3 200 000	
Tekn. forskr./brannsikring	3 500 000	
Momskompensasjon - justert anslag		2 413 000
Bruk av ubrukte lånemidler		10 287 000
SUM	203 251 000	203 251 000

Gunn Claire Westad
fylkesdirektør

Øyvind Langeland
økonomi- og eiendomsdirektør

Bakgrunn for saken

Av kommunelovens § 14-3 går det fram at årsregnskapet skal vedtas av fylkestinget senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. I tillegg skal årsberetningen (årsmeldingen) foreligge til behandling i fylkestinget samtidig med at årsregnskapet behandles.

Fylkesdirektøren legger hvert år fram årsmelding om aktiviteten i Rogaland fylkeskommune. Årsmeldingen er en del av årsoppgjøret og inneholder forenklete framstillinger, analyser og resultatvurderinger av tjenesteproduksjonen og en oversikt over den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen.

Årsmeldingen behandles i kontrollutvalget sammen med årsregnskapet.

Som grunnlag for behandling av saken ligger regnskap, årsmelding, revisors beretning, årsoppgjørsmemoratet fra revisjonen og uttalelse fra kontrollutvalget.

Regnskapet inkluderer ikke separat regnskap for fylkeskommunens kommunale foretak, Tannhelse Rogaland FKF. Dette foretaket er en del av Rogaland fylkeskommune som juridisk enhet, men har eget styre og avlegger eget regnskap og årsmelding. Det vises til note som viser mellomværende til egne kommunale foretak.

Det er utarbeidet et konsolidert regnskap. Dette viser fylkeskommunen som én økonomisk enhet. For Rogaland fylkeskommune innebærer det ett felles regnskap for «fylkeskassa» og Tannhelse Rogaland FKF, der transaksjoner og mellomværende mellom disse enhetene er eliminert.

I den finansielle analysen i årsmeldingen er det brukt tabeller og grafer som sammenligner Rogaland fylkeskommune med andre fylkeskommuner. Tabellene og grafene er basert på regnskapstall for fylkeskommunene («fylkeskassene»). I Kostrastatistikken i SSB finnes det nøkkeltall for fylkeskassen, konsoliderte tall og tall på konsernnivå, som også inkluderer data for interkommunale selskaper (IKS-er).

Problemstilling

Rogaland fylkeskommunes regnskap for 2024 og årsmelding for 2024 legges fram for godkjenning.

Saksopplysninger

Innledning

Tannhelse Rogaland FKF fremmer egen sak om årsregnskap og årsmelding for 2024. Det fylkeskommunale foretaket gikk med et positivt resultat før administrative transaksjoner på 18,0 mill. kroner (budsjettoverskudd), som fører til en styrking av det generelle disposisjonsfondet i Tannhelse Rogaland FKF. Det vises til oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner i regnskapet for Tannhelse Rogaland.

Samlet hadde foretaket 80,6 mill. kroner i disposisjonsfond ved utløpet av 2024.

Fylkesdirektøren viser til parallell sak om regnskap og årsmelding for Tannhelse Rogaland.

Fylkeskommunen hadde et resultat før administrative transaksjoner på 28,8 mill. kroner (budsjettoverskudd), som fører til at det brukes mindre av disposisjonsfondet enn i revidert budsjett. Det vises til oversikter i vedlagt regnskap og årsmelding som viser budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner.

Netto bruk av disposisjonsfond er 138,3 mill. kroner.

I forbindelse med revidering av økonomireglementet i 2023 ble det i sak 92/23 vedtatt at det skal settes en begrensning for hvor stort budsjettoverskudd/-underskudd som videregående skoler, fagskolen og voksenopplæringen kan overføre til påfølgende år. Grensen er satt til +/- 3 prosent av nettorammen for den enkelte enhet.

Videregående skoler, inkludert fagskole/fagnettverk, har et samlet budsjettoverskudd på 1,6 mill. kroner ved årsslutt som framføres til 2025, og finansieres av disposisjonsfondet. Til sammenligning var det ved utgangen av 2023 et samlet underskudd på 11,9 mill. kroner. Se vedlegg 5 for flere detaljer.

Årsmeldingen

Årsmeldingen er en del av årsoppgjøret og inneholder forenklede framstillinger, analyser og resultatvurderinger av tjenesteproduksjonen og en oversikt over den økonomiske situasjonen i Rogaland fylkeskommune.

Regnskapet

Rogaland fylkeskommunes årsregnskap legges med dette fram til godkjenning. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap og noter.

Driftsregnskapet er gjort opp med et budsjettoverskudd på 28,8 mill. kroner etter avsetninger og overføring til investeringsregnskapet og før administrative transaksjoner.

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. gjeldende fra 2020, medfører mindreforbruket at det brukes mindre av disposisjonsfondet enn i revidert budsjett.

Tabellen nedenfor viser netto budsjettavvik (- = merutgifter/mindreinntekter og + = mindreutgifter/merinntekter) pr. driftsområde. Det er ingen vesentlige avvik fra fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.

Driftsområde	Netto resultat	Avvik i % for rammeområdet
Frie inntekter (skatt og rammetilskudd)	-33,2	
Andre generelle statstilskudd (havbruk)	0,0	
Konsesjonskraft	-2,0	
Finansposter (renter og avdrag)	90,1	
Reservert til tilleggsbevilgninger	-4,1	

Pensjonsposter	23,1	
Netto avsetning pensjonsfond	-14,8	
Andre fellesinntekter og -utgifter (inkl. framført underskudd for skolene)	1,8 (-1,6)	
Sentrale styringsorgan og stab- /støttefunksjoner	-14,9	-2,5 %
Samfunn	3,2	0,9 %
• Kultur og næring	(1,2)	(0,4 %)
• Plan, miljø og samfunn	(2,1)	(2,6 %)
Samferdsel, fylkesveger	-18,0	-2,0 %
Samferdsel, andre formål	7,7	0,5 %
Opplæring	-10,2	-0,3 %
• Bruk av midler fra 2023	(11,9)	
• Avsetning av midler til 2025	(1,6)	
Overføring fylkeskommunale foretak	0,0	0,0 %
Totalt	28,8	

Tabellen ovenfor viser netto budsjettavvik pr. rammeområde. Det er på dette nivået avvikene i årsmeldingen er kommentert. Innenfor de ulike rammeområdene kan det være budsjettavvik på utgifts- og inntektssiden som blir nøytralisert i netto driftsramme. For rammeområdene vises også avviket i prosent.

Mindreinntekter fra skatt har trukket ned resultatet på en uvanlig måte i 2024. Samtidig har de gode forholdene for forvaltning av overskuddslikviditet i 2024 trukket resultatet opp. Fylkeskommunen betalte noe høyere pensjonspremier i 2024 enn det som ble dekket inn, og denne differansen må dekkes i de kommende årene. Når vi tar det ekstraordinære ut av regnestykket, er handlingsrommet i drift stramt.

Det vises til årsmeldingen for flere detaljer knyttet til avvikene.

Strykninger i henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. gjeldende fra 2020 kan ikke regnskapet legges fram med et mindreforbruk (overskudd). Hvis driftsregnskapet viser et mindreforbruk etter at regnskapsføring av budsjett Disposisjoner, jf. § 4-1, er gjennomført, skal mindreforbruket reduseres så mye som mulig ved å stryke bruk av disposisjonsfond. Hvis regnskapet fortsatt viser et mindreforbruk etter strykningene, skal mindreforbruket dekke inn eventuelle tidligere års merforbruk. Et mindreforbruk som ikke dekker inn et merforbruk skal avsettes til disposisjonsfond, jf. § 4-3.

Noter

I forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. kapittel 5, jf. kap. 10 vedrørende konsolidert regnskap, går det fram at noter er en del av årsregnskapet. Forskriften gir i § 5-10 - § 5-15 bl.a. regler for faste noteopplysninger og øvrige noteopplysninger som er vesentlige for vurderingen av den økonomiske utviklingen og stillingen. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk har gitt ut en regnskapsstandard «KRS nr. 6 Noter og årsberetning» som inneholder ytterligere noter som anses nødvendige for de fleste

(fylkes)kommuner for at regnskapet skal være avlagt i tråd med god kommunal regnskapsskikk.

I regnskapet for 2024 er det lagt ved noter med referanse til KRS nr. 6 ut fra en vurdering av om de er vesentlige for å få et fullstendig og utfyllende bilde av fylkeskommunens resultat og den økonomiske stillingen til fylkeskommunen ved årsskiftet. Det vises til vedlegget Regnskap 2024 Rogaland fylkeskommune for noteopplysninger og flere detaljer om regnskapet for 2024.

Netto driftsresultat i 2024

Netto driftsresultat viser driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva fylkeskommunen sitter igjen med til avsetninger og investeringer. Det er den primære indikatoren for økonomisk handlefrihet i kommunesektoren.

Netto driftsresultat (før korreksjoner) beløper seg til 306,0 mill. kroner, som tilsvarer 2,9 prosent av sum driftsinntekter.

Netto avsetninger til bundne fond påvirker netto driftsresultat positivt med 18,1 mill. kroner. Etter korreksjon av netto driftsresultat for bruk/avsetning bundne fond er korrigert netto driftsresultat 287,9 mill. kroner eller 2,7 prosent av driftsinntektene. Resultatet er noe lavere enn opprinnelig budsjett la opp til, men litt bedre enn revidert budsjett. Fylkestinget har vedtatt et retningsgivende måltall på 4 prosent. Det korrigerte driftsresultatet er 1,3 prosentpoeng lavere enn måltallet.

Soliditet

Den finansielle handlefriheten i drift kan styrkes gjennom bufferkapital eller frie fond (disposisjonsfond), som kan anvendes til å håndtere uforutsette merutgifter i enkeltår. Pr. 31.12.24 utgjør Rogaland fylkeskommunes frie driftsfond 1571,1 mill. kroner, hvorav 448,3 mill. kroner gjelder premieavviksfondet, som tilsvarer premieavvikene i KLP og SPK. Denne delen er «bundet opp» til å dekke inn betalte pensjonspremier som ennå ikke er dekket inn i driftsregnskapet.

Den resterende delen av disposisjonsfondet (1122,8 mill. kroner) har ikke tilsvarende binding, men her inngår regionalt næringsfond med 17,0 mill. kroner. Årets resultat/budsjettoverskudd (28,8 mill. kroner) er i henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. avsatt til disposisjonsfondet, og inngår i saldo pr. 31.12.

Fylkestinget har vedtatt et måltall for disposisjonsfond inkl. spesialfond på 10 prosent av brutto driftsinntekter. Ved utløpet av 2024 utgjorde disposisjonsfondet 14,9 prosent av brutto driftsinntekter.

Investeringsregnskapet

Totale investeringer var på 2575,0 mill. kroner i 2024. Samlet bruk av lån var 332,2 mill. kroner mot 521,6 mill. kroner i revidert budsjett. Ubrukte lånemidler økte fra 13,9 mill. kroner pr. 31.12.2023 til 137,4 mill. kroner pr. 31.12.2024.

Investeringsregnskapet er lagt fram med et positivt budsjettavvik før administrative transaksjoner på 189,4 mill. kroner. Etter strykning av bruk av lån er budsjettavviket disponert.

På samferdselsområdet var det et mindreforbruk på 120,3 mill. kroner for skattefinansierte prosjekt («egne»). Mindreforbruket skyldes flere forhold, blant annet ufordelte planleggingsmidler, forsinket framdrift og utsettelse på grunn av kvalitetssikring. Det ble i 2024 lagt stor vekt på kvalitetssikring av prosjekter for å sikre bedre prioritering framover. Dette førte til at enkelte tiltak ble vedtatt for sent til å starte opp i 2024.

Av mindreforbruket på 120,3 mill. kroner gjelder 102,0 mill. kroner periodisering fra 2024 til 2025. En del prosjekter har av ulike årsaker noe forsinket framdrift, men det er ingen endring i den årsuavhengige projektrammen. 18,4 mill. kroner av mindreforbruket gjelder reelt mer- og mindreforbruk, hvorav det største avviket gjelder en felles planleggingspott som i liten grad har blitt fordelt på enkeltprosjekter. Fylkesdirektøren vil komme tilbake med forslag til omfordeling av det reelle mer- og mindreforbruket i revidert budsjett juni.

Mer- og mindreforbruket, både for skattefinansierte prosjekter og eksternt finansierte prosjekter, overføres til 2025. Den tilhørende finansieringen framgår av tabell i innstillingen.

Det vises til parallell sak (i fylkestinget), Årsrapport 2024 Drift, vedlikehold og investeringer på fylkesvei i Rogaland, for detaljer vedrørende enkeltprosjekter.

For ordningen «Tilskudd til arbeid med trafikksikkerhetstiltak på fylkesvei» (også kalt FTU-midler) økte de ufordelte og tilbaketrukne midlene også i 2024. Pr. 31.12.2024 utgjorde det akkumulerte mindreforbruket 28,5 mill. kroner. Med hjemmel i økonomireglementet er midlene avsatt på ubundet investeringsfond pr. 31.12.2024 og skal i utgangspunktet omfordeles til nye prosjekter i påfølgende år. I FTU-sak 4/2024 ble det vedtatt at overskytende skal fordeles på nytt over en periode på fem år. Fylkestinget vedtok i behandlingen av økonomiplanen 2025-2028 å redusere den årlige budsjettbevilgningen med 7,2 mill. kroner til 15,0 mill. kroner.

Innenfor økonomi og eiendom var det i 2024 et mindreforbruk for budsjettpostene kvalitetsforbedrende tiltak, ENØK-tiltak og tekniske forskrift/brann-tiltak. Dette gjelder bl.a. planlagte tiltak som av ulike årsaker ikke var fullført innen utløpet av året. Fylkesdirektøren tilrår at det rebudsjetteres totalt 12,7 mill. kroner med 6 mill. kroner for kvalitetsforbedrende tiltak, 3,2 mill. kroner for ENØK-tiltak og 3,5 mill. kroner for tekniske forskrift/brann-tiltak. Rebudsjetteringen finansieres av justert anslag for momskompensasjon og bruk av ubrukte lånemidler, ref. tabell i innstilling.

Et alternativ til en rebudsjettering av mer- og mindreforbruk ville vært å gjennomføre fjorårets planlagte tiltak innenfor årets opprinnelige budsjettbevilgning.

Finansforvaltning

I henhold til fylkeskommunens finansreglement og kommunelovens § 14-13, 3. ledd, skal fylkesdirektøren minst to ganger i året rapportere til fylkestinget om forvaltningen av finansielle midler og gjeld, ref. finansrapportene behandlet av fylkestinget i juni- og oktober-møtene. I tillegg skal fylkesdirektøren etter årets utgang legge fram en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Fylkesdirektøren viser til parallell sak.

Forenklet etterlevelseskontroll

I henhold til kommuneloven § 24-9 skal revisor se etter om kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Formålet med forenklet etterlevelseskontroll etter kommuneloven, er innenfor en begrenset ressursramme å forebygge svakheter og bidra til å sikre at fylket følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet.

Det vises til punkt 6 i vedlagt årsoppgjørnotat. I 2024 gjennomførte Rogaland Revisjon kontroll av etterlevelse av framleggelse av politiattest iht. opplæringsloven §17-11 samt fylkeskommunens egne rutiner for dokumentering av framlagt politiattest. Rogaland Revisjon presenterer resultatene av etterlevelseskontrollen i egen erklæring til kontrollutvalget. I 7 av 32 kontrollerte tilfeller er det ikke dokumentert at det er innhentet politiattest, og den forenklede etterlevelseskontrollen har dermed resultert i en negativ konklusjon.

Vedlagt beretning fra revisor skal legges fram for fylkestinget sammen med behandlingen av årsregnskapet, jf. kommunelovens § 24-8.

Kontrollutvalget skal uttale seg til fylkestinget om årsregnskapet og årsberetningen før fylkesutvalget innstiller til vedtak, jf. kommunelovens § 14-3. Fylkeskommunens årsregnskap, årsmelding og revisjonsberetningen blir lagt fram for kontrollutvalget i møtet 23. april. Uttalelsen fra kontrollutvalget ettersendes.

For øvrig vises det til kommentarer i årsregnskapet for 2024 og kommentarer, økonomiske oversikter og en utfyllende finansiell analyse i årsmeldingen.

Fylkesdirektørens vurderinger

Virksomhetene har krevende sparetiltak å forholde seg til, og har vært bevisste på og opptatt av egen økonomi, prioriteringer og muligheter. Hele organisasjonen har lagt vekt på stram økonomistyring og at de tildelte budsjettene skal holdes.

Avvikene er synliggjort og i grove trekk forklart i årsmeldingen. I all hovedsak er regnskapet for 2024 i samsvar med forutsetningene i budsjettet.

Tidligere år har rebudsjetteringene blitt vedtatt i saken om revidert budsjett april. I og med at det ikke legges fram sak om revidert budsjett før i juni, vil fylkesdirektøren tilrå at rebudsjetteringene fra 2024 inngår som en del av denne saken.

Konklusjon

Fylkesdirektøren tilrår at regnskap og årsmelding 2024 for Rogaland fylkeskommune godkjennes.

Overskuddet innenfor opplæring (skolene, fagnettverk, fagskolen og voksenopplæring) på totalt kr 1 642 000 i 2024 overføres til 2025, og finansieres av disposisjonsfondet.

Mer- og mindreforbruket knyttet til investeringer i samferdsel og ubrukte midler innenfor økonomi og eiendom overføres til 2025 i henhold til tabell:

INVESTERINGSBUDSJETT 2025	Merutgifter/ Mindreinntekter	Mindreutgifter/ Merinntekter
<i>Mer-/mindreforbruk - overført fra 2024</i>		
Fylkesveger - "egne midler"	120 339 000	
Momskompensasjon - justert anslag		20 458 000
Bruk av ubrukte lånemidler		99 881 000
Fylkesveger – «eksterne"		43 482 000
Momskompensasjon - justert anslag	7 392 000	
Endret bruk av statstilskudd / eksterne tilskudd	62 820 000	
Endret bruk av bompenger		26 730 000
<i>Rebudsjetteringer - ubrukte midler fra 2024</i>		
Kvalitetsforbedrende tiltak	6 000 000	
ENØK-tiltak	3 200 000	
Tekn. forskr./brannsikring	3 500 000	
Momskompensasjon - justert anslag		2 413 000
Bruk av ubrukte lånemidler		10 287 000
SUM	203 251 000	203 251 000

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2025/32067-1

Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen

Avdeling: Politisk sekretariat

Søknad om midlertidig fritak fra fylkeskommunale verv - Reid Ivar Bjorland Dahl, KrF

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
73/2025	24.04.2025	Fylkesutvalget
35/2025	29.04.2025	Fylkestinget

Sammendrag

Reid Ivar Bjorland Dahl (KrF) søker om midlertidig fritak fra fylkeskommunale verv da han er konstituert som kommunalsjef i Time kommune.

Fylkesordførers innstilling

1. Reid Ivar Bjorland Dahl (KrF) innvilges tidsubestemt fritak fra følgende fylkeskommunale verv, så lenge han er konstituert kommunalsjef i Time kommune, gjeldende fra 1. mai 2025:
 - Fylkestinget – fast medlem
 - Fylkesutvalget – fast medlem
 - Samferdselsutvalget – 1. vara
 - Stiftelsen Jærmuseet - styret – varamedlem
 - Regional planstrategi (råd for utviklingsplan i Rogaland) – varamedlem
 - Regionalplan Dalane – rådet – varamedlem
 - Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke – rådet – varamedlem
 - Tunnelsikkerhet – styringsgruppen – varamedlem

- Distriktsprogramrådet – varamedlem
- Nordsjøkommisjonens tematiske grupper – Smarte regioner – medlem
- Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 - varamedlem
- Vestlandsrådet – varamedlem

2. Det foretas følgende nyvalg/opprykk for perioden Bjorland Dahl har fritak:

- Fylkestinget – opprykk
- Fylkesutvalget – opprykk
- Samferdselsutvalget – opprykk
- Stiftelsen Jærmuseet
Som nytt varamedlem velges Anne Kristin Bruns (KrF)
- Regional planstrategi (råd for utviklingsplan i Rogaland)
Som nytt varamedlem velges Tom Landås (KrF)
- Regionalplan Dalane – rådet –
Som nytt varamedlem velges Vebjørn Mathisen Solli (KrF)
- Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke – rådet –
Som nytt varamedlem velges Oddny Helen Turøy (KrF)
- Tunnelsikkerhet – styringsgruppen
Som nytt varamedlem velges Vebjørn Mathisen Solli (KrF)
- Distriktsprogramrådet
Som nytt varamedlem velges Anne Kristin Bruns (KrF)
- Nordsjøkommisjonens tematiske grupper – Smarte regioner
Som nytt medlem velges Svein Erik Indbjo (FrP)
- Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1
Som nytt varamedlem velges Anne Kristin Bruns (KrF)
- Vestlandsrådet
Som nytt varamedlem velges Oddny Helen Turøy (KrF)

Ole Ueland

fylkesordfører

Bakgrunn for saken

Reid Ivar Bjorland Dahl, KrF har i e-post 31. mars 2025 søkt om tidsubestemt fritak fra politiske verv i Rogaland fylkeskommune. Bjorland Dahl er konstituert som kommunalsjef Samfunn i Time kommune midlertidig og frem til ny permanent kommunalsjef kan rekrutteres. Det var ikke kjent for Bjorland Dahl da han samtykket til valg at han ville konstitueres som kommunalsjef.

Han anser at arbeidsbelastningen dette medfører vil være til vesentlig ulempe for å ivareta sine folkevalgte verv. Bjorland Dahl mener også at kombinasjonen av å være folkevalgt og kommunalsjef er prinsipielt uheldig.

Reid Ivar Bjorland Dahl søker fritak fra følgende verv:

Fylkestinget – fast medlem

Fylkesutvalget – fast medlem

Samferdselsutvalget – 1. vara

Stiftelsen Jærmuseet - styret – varamedlem

Regional planstrategi (råd for utviklingsplan i Rogaland) – varamedlem

Regionalplan Dalane – rådet – varamedlem

Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke – rådet – varamedlem

Tunnelsikkerhet – styringsgruppen – varamedlem

Distriksprogramrådet – varamedlem

Nordsjøkommisjonens tematiske grupper – Smarte regioner – medlem

Rovviltnemnda i forvaltningsregion 1 - varamedlem

Vestlandsrådet – varamedlem

Det er i samtale med Bjorland Dahl klargjort at han ikke søker fritak fra følgende verv:

KS fylkesmøtet – 1. vara

KS landstinget – 2. vara

Europapolitisk forum – medlem

Ulla-Førrefondet – fondsstyret – varamedlem

Problemstilling

Utgangspunktet er at folkevalgte skal ivareta sine plikter som det følger av deres verv, jf. kommuneloven § 8-1.

Etter kommuneloven § 7-9 andre ledd «kan» folkevalgte få fritak fra verv ved søknad dersom den folkevalgte ikke kan «ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for ham eller henne».

Ordlyden «kan» peker på at det er opp til fylkestingets skjønn å avgjøre om søknaden skal innvilges. Dersom det foreligger lovlig fritaksgrunn må en videre vurdere om det er rimelig å innvilge søknaden.

Formuleringen «vesentlig ulempe» viser til at det skal gjøres en konkret helhetlig vurdering om det er tilstrekkelig grunnlag for fritak. Ordlyden «vesentlig» viser til at det skal en del til for at grunnlaget for fritaket er tilstrekkelig. Ordlyden er forholdsvis streng.

I Prop. 46 L (2017-2018) side 363 er det vist til at det ikke skal være kurant å få fritak. Forarbeidene støtter med dette opp under den strenge ordlyden. Uttalelsen tyder på at det skal være et grunnlag utover det som vanligvis vanskeliggjør utføringen av verv som er fritaksgrunn. Utføringen av vervet må innebære en betydelig ulempe for den folkevalgte.

I kommuneloven §7-9 står det også: «Når søknaden vurderes, skal det legges vekt på om grunnlaget for søknaden var kjent på det tidspunktet da den folkevalgte samtykket i å bli valgt».

Fylkesordførers vurderinger

Prop. 46 L (2017-2018) side 363 viser til at grunnlag for fritak i hovedsak skal være knyttet til folkevalgtes «helsetilstand, arbeidsforhold, familieforhold og andre sterke velferdsgrunner». Forarbeidene viser til at nevnte forhold er de som det «først og

fremst» blir vist til, dette er forstått slik at det ikke er en uttømmende liste over grunnlag for fritak.

Søknaden viser til endring i arbeidsforhold som grunnlag for fritakssøknaden. Det foreligger dermed et lovlig fritaksgrunnlag.

Vurderingen videre er om det er rimelig å innvilge søknaden. Det sentrale er om det nye arbeidsforholdet gjør det uforholdsmessig byrdefullt for vedkommende å oppfylle pliktene som følger med påtatt verv.

Kommuneloven § 7-3 opplister stillinger som fører til at en ikke kan stille til valg for politiske verv, deriblant kommunalsjef i bokstav c og kommunedirektør i bokstav b.

Av juridisk teori følger det imidlertid at opplistet tjenesteforhold i kommuneloven § 7-3 bare fører til utelukkelse fra valg innen den enkelte sektoren, jf. Overå og Bernt, Kommuneloven med kommentarer, 1. utgave 2019 s. 131. Tilsettelse i kommunen som kommunalsjef og kommunaldirektør/rådmann vil dermed ikke være i strid med å ha politiske verv i fylkeskommunen.

Da Bjorland Dahl fremdeles vil være valgbar etter kommuneloven § 7-3 medfører det en plikt til å ta imot valg, jf. kommuneloven § 7-2 andre ledd.

Bjorland Dahl har mulighet til å melde seg inhabil dersom det kommer saker der dette kan være aktuelt, jf. kommuneloven § 11-10.

Muligheten til å melde seg inhabil vil også bidra til at en ikke kommer i situasjoner som gjør at en må gjøre valg som vil ha innvirkning for stillingen som kommunalsjef.

Om arbeidsoppgavene til en kommunalsjef i Time vil medføre en «vesentlig ulempe» for Bjorland Dahl beror på en konkret vurdering av om arbeidsbelastningen er så stor at det medfører at utføring av politiske verv vil være urimelig byrdefullt.

Som utgangspunkt forutsetter politiske verv at en har lønnet arbeid ved siden av. Dette viser at fritak bare kan gis der det er uforholdsmessig vanskelig, utover det som kan forventes av en normaljobb, å skjøtte sine politiske verv og plikter. Som redegjort overfor blir det stilt strenge krav for at fritakssøknad skal bli innvilget.

En stilling som kommunalsjef vil vanligvis være arbeidskrevende. En må ta med i vurderingen hvilke verv det er søkt fritak fra. Det gjelder blant annet fylkesutvalget og fylkestinget, hvorav spesielt fylkesutvalget er arbeidskrevende.

Hva tidligere praksis gjelder så har fylkesdirektøren tidligere vurdert om stilling som kommunalsjef gir fritak fra politiske verv (FT-sak 83/14, FT-sak 161/22). I sakene rådet fylkesdirektøren til avslag av søknadene, men ved behandling i fylkestinget ble søknadene innvilget. I en sak om fritak for rådmann (FT-sak 21/23) rådet fylkesordføreren til å innvilge fritak, basert på praksis. Dette ble også vedtaket. Behandling og utfall av tidligere saker vil også være et moment i vurderingen da like saker skal behandles likt.

Konklusjon

Det skal være strengt å få fritak fra folkevalgte verv.

Basert på tidligere praksis anser likevel fylkesordføreren at rollen som kommunalsjef i Time kommune vil medføre vesentlig ulempe for Bjorland Dahl til å skjøtte sine plikter i folkevalgte verv i fylkeskommunen.

Reid Ivar Bjorland Dahl, KrF gis dermed tidsubestemt fritak for sine fylkeskommunale verv, i henhold til søknad. Fritaket gjelder så lenge han er konstituert som kommunalsjef i Time kommune.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.